ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ϛ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Φεβρουαρίου 1903. ΑΡΙΘ. 4.

Ἀπὸ τὴν ἐξοχήν.

ΚΟΧΥΛΙΑ

Κἄποια ξωτικὰ κοχύλια,
Ἔτ' ἀκρογιάλι σκορπιστά,
Μοιάζουν νεκρωμένα χείλια,
Μοιάζουν μάτια σφαλιστά.

Λείψανα πῶρριξ' ἡ μοῖρα
Ἀπ' ἀγνώριστο νεκρό,
Τὰ ξεδιάλεξα τὰ πῆρα
Μὲ χαμόγελο πικρό.

Κι' ὅταν ἦρθε ἡ μαγεμένη
Ὥρα τοῦ μεσονυχτιοῦ,
Ποῦ ξυπνοῦν οἱ πεθαμένοι
Μὲ τὸν πόθο τοῦ σπητιοῦ,

Τὰ σβυσμένα μάτια ἀρχίσαν
Νὰ σκορποῦν φεγγολιὰ
Καὶ τὰ χείλια ἀντιλαλῆσαν
Κἄποια γνώριμη λαλιά.

Γεώργιος Δροσίνης

ΕΚ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΝ*

Ὁ χῶρος καὶ ὁ χρόνος εἶναι μὲν δυσκατάληπτον τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας πρόβλημα καὶ τῶν φιλοσόφων δύσλυτον θεώρημα, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐφαπλοῦνται τὰ βασίλεια τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν μὲν τῷ χώρῳ ἑδράζονται αἱ φυσικαί, ἐν δὲ τῷ χρόνῳ αἱ ἱστορικαὶ ἐπιστῆμαι. Φαίνονται μὲν ὁ χῶρος καὶ ὁ χρόνος ὡς ἀνομοιόματα, ἀλλ' εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρός, εἶναι ἀδελφοὶ καὶ φέρουσιν ὡς γνώρισμα τῆς συγγενείας αὐτῶν τὸ ἄπειρον. Τοῦτο συντέμνουσιν ἔνθεν μὲν οἱ ἐρευνηταὶ τῆς φύσεως, ἔνθεν δ' οἱ ἱστορικοί Δὲν ἔχει τηλεσκόπιον πρὸς διασκόπησιν τῶν ἀπείρων τοῦ κόσμου ἐκτάσεων μόνη ἡ ἀστρονομία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἱστορία, ἥτις τὰς χιλιετηρίδας καθαιροῦσα καὶ ἐκμηδενίζουσα τὰ πόρρω ἀφεστῶτα οἱονεὶ μεταποιεῖ εἰς παρόντα. Ὡς δ' ὁ διερχόμενος πολλῶν ἀνθρώπων ἄστεα γίνεται συνετώτερος καὶ σοφώτερος, οὕτω καὶ ὁ πολλὰς τοῦ χρόνου περιόδους μελετήσας καὶ τὰ αἴτια τῶν ἱστορικῶν γεγονότων πρὸς τὰ ἀποτελέσματα παραβαλὼν ἑνορᾷ σαφέστερον τοὺς νόμους τοὺς διοικοῦντας τὸν ἠθικὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο δικαίως ὁ μὲν Διόδωρος τὴν ἱστορίαν ὀνομάζει μητρόπολιν τῆς φιλοσοφίας καὶ προφῆτιν τῆς ἀληθείας, ὁ δὲ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς φιλοσοφίαν ἐκ παραδειγμάτων.

Ὄντως ἡ καθολικὴ ἱστορία ὁλόκληρον τὸν ἀνθρώπινον βίον τοῦ παρελθόντος ἐξετάζουσα, τὰς βαθμιαίας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀνυψώσεις καὶ καταπτώσεις ἀνερευνῶσα ἀνακαλύπτει, ἂν τὸ ἀνθρώπινον γένος εἶναι προοδευτικὸν ἢ ὀπισθόρμητον καὶ ὀπισθοκέλευθον. Μελαγχολικοὶ ἱστορικοί, οἷος ὁ Θουκυδίδης, ἔχουσι τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι μὲν ἀνάπτυξις τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλ' ὁ πολιτισμὸς ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν βαρβαρότητα. Οὕτως ἡ κίνησις ἀποτελεῖ κύκλον καὶ οὐχὶ εὐθεῖαν γραμμὴν διηνεκοῦς προόδου. Εἰς τοιαῦτα πορίσματα καταλήγουσιν, ὅσοι νομίζουσιν, ὅτι οὐχὶ ὑπερτέρα δύναμις, ἀλλ' ἡ τυφλὴ καὶ βαναυσουργὸς τύχη, αἱ ἐπιθυμίαι καὶ τὰ ἄγρια πάθη κυβερνῶσι τὸν κόσμον. Ὄντως ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ δὲν ὑπάρχει διηνεκὴς πρόοδος, ἀλλὰ πρὸ τῶν Τρωικῶν οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐσιδηροφόρουν,

* Ὁ σοφὸς καὶ ἀκάματος ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐξέδωκεν ἐσχάτως τὴν **Θουκυδίδου Συγγραφὴν** μετὰ σχολίων, ἐκ τῆς μακρᾶς δὲ αὐτοῦ καὶ ἐμβριθοῦς εἰσαγωγῆς δημοσιεύομεν χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν τὰς ὀλίγας ἄνω γραμμάς, μυρίας ὀφείλοντες χάριτας εἰς τὸν σεβαστὸν καθηγητὴν ὅστις μᾶς ἐπέτρεψε τοῦτο.

ὥσπερ οἱ βάρβαροι, βραδύτερον δ' ἀνεπτύχθη ὁ Μυκηναῖος πολιτισμός, ὅστις κατέπεσε κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Δωριέων. Εἶτα ἀνεπτύχθη ὁ πολιτισμὸς τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους, ἀλλὰ καὶ οὗτος συνετρίβη κατ' ἐξοχὴν διὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. Ἡ ὀπισθοχώρησις προέβη κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς χρόνους, τοὺς Ῥωμαϊκοὺς καὶ τοὺς Βυζαντινούς, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων ἀνέλαμψεν ὁ νεώτερος πολιτισμός. Κατὰ ταῦτα ὁ πολιτισμὸς ἀποτελεῖ μὲν κύκλον, ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς γε ὁ νεώτερος εἶναι τελειότερος καὶ πολυμερέστερος τοῦ παλαιοτέρου, ὡς ὁ πολιτισμὸς τοῦ αἰῶνος τοῦ Περικλέους εἶναι τελειότερος τοῦ Μυκηναίου καὶ νεώτερος τοῦ ἀρχαίου. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον μὲν ἐπικὴν ποίησιν, οἵα ὑπῆρχεν ἐφ' Ὁμήρου, ἀλλ' ἐνέπτυξαν τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἀγνώστους τῷ ποιητῇ τῆς Ἰλιάδος καὶ οἱ νεώτεροι λαοὶ στεροῦνται μὲν τῆς τέχνης τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πραξιτέλους, ἀλλὰ κινοῦνται καὶ διαλέγονται διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ ἔχουσι τελειοτέραν θρησκείαν ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ Περικλέους ἐφιλοκάλουν μετ' εὐτελείας.

Λοιπὸν ἡ καθολικὴ ἱστορία εἶναι ὁ μέγιστος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διδάσκαλος, εἶναι ὁ ὑπέρτατος τοῦ κόσμου δικαστὴς καὶ ὁ ἀποκαλύπτων τὴν δοκοῦσαν ἀρετὴν καὶ τὴν λανθάνουσαν κακίαν, ἀλλ' οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἐστεροῦντο ταύτης. Τοῦτο δὲ συνέβαινεν οὐχὶ διότι τὰ πλεῖστα μέρη τῆς γῆς ἦσαν τέως ἄγνωστα, ἀλλὰ διότι ἡ περὶ ἑνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔννοια ἔλειπεν. Οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἐπίστευον, ὅτοι μόνοι αὐτοὶ εἶναι συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους, οἱ δὲ βάρβαροι φύσει πολέμιοι. Ἀφ' οὗ δ' οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι δὲν ἦσαν τῆς αὐτῆς φύσεως ὄντα, δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἱστορίαν. Ἐλέχθη μέν, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος, Ἔφορος ὁ Κυμαῖος καὶ ἄλλοι ἔγραψαν τοιαύτην, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅστις ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἕλληνας κατενόησε τὴν ἔννοιαν τῆς καθολικῆς ἱστορίας, εἶναι ὁ Πολύβιος.

Καὶ οὗτος ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὅλον ἀνθρώπινον γένος ὡς ὀργανικὸν ὅλον, οὐδ' ἀνεγνώριζε τὴν ἑνότητα τούτου, ἀλλ' ἐνόμιζεν, ὅτι, ἀφ' οὗ ὁ κόσμος ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Ῥωμαίων, ἡ ἱστορία ἐσωτερικὴν ἑνότητα ἐκτήσατο. Ὁ Μεγαλοπολίτης ἱστορικὸς χαίρει ἐπὶ τῇ κοσμοκρατορίᾳ τῶν Ῥωμαίων, ἣν ὀνομάζει τὸ κάλλιστον ἅμα καὶ ὠφελιμώτατον τῆς τύχης ἀγώνισμα. Κατὰ τοῦτον ἐφ' ὅσον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἦτο διηρημένον κατ' ἔθνη, δὲν ἦτο εὔκολον νὰ συλλάβῃ τις τὴν ὅλην τούτου ἔννοιαν, ὡς δὲν ἐννοεῖ τὴν ἐνέργειαν ἐμψύχου καὶ καλοῦ ζῴου, ἂν τὰ μέλη αὐτοῦ εἶναι διηρημένα. Ἡ Ῥώμη λοιπὸν κατὰ τὸν φιλόπατριν μέν, φιλορρώμαιον δὲ ἱστορικὸν συνέθετο τὰ μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἓν ὅλον συνθέσασα ἀπέδωκε τῷ ζῴῳ τὸ εἶδος καὶ τὴν εὐπρέπειαν τῆς ψυχῆς. Μή τις ψέξῃ τὸν μέγαν τῆς ἀρχαιότητος ἱστορικὸν διὰ τοῦτο, διότι τὰ ὀλέθρια τῆς κοσμοκρατορίας ἀποτελέσματα δὲν εἶχον ἔτι ἀναφανῆ. Ἐν ταύτῃ, ὡς ἐν ῥυπαρῷ δοχείῳ, ἀνεμίγησαν χρηστοὶ μετὰ φαύλων καὶ Ἕλληνες μετὰ βαρβάρων, ἡ δὲ διαφθορὰ πηγάζουσα ὡς κυκλοβόρος χείμαρρος ἐκ τῶν σαπρῶν τελμάτων τῶν Καισάρων κατεμόλυνε καὶ ἐρρύπανε τοὺς εὐανθεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ἀνθῶνας καὶ ἐταπείνωσε τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαοὺς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ ἐπιφωνήσῃ τὸ πολυθρύλητον αἰσχύνομαι ἄνθρωπος γεγονώς. Ὁ Θουκυδίδης ὅμως δὲν ἐγνώρισε μὲν τοὺς εὐρεῖς τῆς κοσμοκρατορίας κόσμους οὐδ' ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ τὰ ἱστορικὰ αὐτοῦ πορίσματα ἐκ τῶν μεγάλων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας δεξαμενῶν, ἀλλ' ἀνῆκε τῇ μεγαλοπράγμονι καὶ σοφῇ ἐκείνῃ γενεᾷ, ἥτις ἐδημιούργησε τὴν Ἑλληνικὴν κοσμοκρατορίαν καὶ ἧς τὴν ὑπέροχον διάνοιαν ὕμνησεν ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ ὁ υἱὸς τοῦ Ξανθίππου. Οὕτως ὁ Θουκυδίδης δὲν ἔχει μὲν συνείδησιν, ὅτι ἡ ἱστορία αὐτοῦ εἶναι μόνον τῆς καθολικῆς ἱστορίας μόριον, ἀλλ' ἡ ὀξεῖα αὐτοῦ παρατήρησις καὶ ἡ φιλόσοφος διάνοια δίδουσιν αὐτῷ τὰ σκῆπτρα ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν ἱστορικῶν ἰδεῶν.

Γ. Μιστριώτης
Καθηγ. ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

ΤΙΝΟΣ ΕΣΤΙ ΧΡΕΙΑ;

Πρὸ πλείστων ἐτῶν ἐγνωμάτευσα ὅτι ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ αὐξήσῃ μεγάλως τὰς προσόδους αὐτῆς, ἐὰν ἀναπτύξῃ τοὺς πόρους αὐτῆς διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες ἠδυνάμεθα οἱονεὶ νὰ μεγαλουργήσωμεν οἰκονομικῶς, ὡς οἱ Βέλγοι καὶ οἱ Δανοὶ καὶ οἱ Ἐλβετοί, ἐὰν ἔνθεν μὲν διὰ νομοθετικῶν τινων μέτρων ἐδίδετο ὤθησις εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, ἔνθεν δὲ ἐφυτεύετο βαθύτερον εἰς τὴν φαντασίαν τῶν διαφόρων ἐπιχειρηματιῶν ὁ σπόρος τῆς ἀμίλλης, τοῦ συναγωνισμοῦ, τῆς φαντασίας, τῆς ἐπινοήσεως, τῶν νεωτερισμῶν, τῆς ἐντάσεως, τῶν νεωτέρων ὁριζόντων, τῶν καινῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν νέων προόδων. Πλανῶνται ὅμως οἱ νομίζοντες ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ σπουδαία ὤθωσις, ὅτι εἶναι ἐφικτὸν νὰ ἀναπτυχθῇ ἐν μεγάλῳ ἡ ἀμίλλα καὶ ὁ συναγωνισμός, ἐὰν δὲν καταστῇ προηγουμένως δυνατὸν νὰ ἐπικρατήσῃ ἀγαθὴ πολιτικὴ κατάστασις.

Ἡ μακρὰ πεῖρα τῶν αἰώνων μαρτυρεῖ ὅτι ὁ πλοῦτος καὶ τὰ κεφάλαια δὲν αὐτοσχεδιάζονται, ἀλλ' εἰσὶ τέκνα τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ τὸ ἐπιφανέστατον ἀποτέλεσμα τῆς ἐννόμου ἐλευθερίας καὶ τῆς σώφρονος διοικήσεως τῶν δημοσίων πραγμάτων. Ὅπως ἐπιβοηθηθῇ ἡ ὑλικὴ παραγωγὴ πολιτείας τινός, προαπαιτεῖται ἡ ἀσφάλεια τῆς περιουσίας καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων, καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς δημοσίας πίστεως. Οὐδεμία λ. χ. ἀμφιβολία ὅτι τὰ γεωργικὰ καὶ γεωπονικὰ ἡμῶν ὄργανά εἰσιν ἔτι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀτελῆ, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἀρότρου χαρασσομένη αὖλαξ δὲν ἔχει πάντοτε τὸ προσῆκον βάθος, μέρος δὲ τοῦ ἀροτριωθέντος ἀγροῦ μένει συνήθως ἀκαλλιέργητον, ὅτι ἡ ἀλώνευσις καὶ ὁ λιχνητὸς διαρκοῦσιν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν χωρίων δύο περίπου μῆνας τοῦ ἔτους καὶ ἐπιφέρουσι δαπάνας καὶ ζημίας δέκα περίπου τοῖς ἑκατόν, ἐν δὲ τῷ ἐπὶ τοῦ θερισμοῦ μέχρι τοῦ τρυγητοῦ διαστήματι ὁ γεωργός, περιμένων νὰ σχολάσωσι τὰ ὀλίγα τῆς κοινότητος ζῷα καὶ νὰ πνεύσῃ ἄνεμος μέτριος πρὸς λίκμησιν τῶν γεννημάτων αὐτοῦ, μένει κατ' ἀνάγκην ἀργός, ἁπλούστατα δὲ ἔργα, ὁποῖα τὰ τῆς πηλοπλαστικῆς, ἐκτελοῦνται ὑπὸ χειρῶν ἐργατικῶν κτλ. Ὅπως δ' ἐπέλθῃ ἡ δέουσα θεραπεία, ἀνάγκη ὑπάρχει οὐ μόνον εὐχεροῦς συγκοινωνίας, ὅπως καταστῇ δυνατὸν νὰ μεταβαίνωσιν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θερισμοῦ τῶν καρπῶν ἐργολάβοι μετὰ τῶν ἁλωνιστικῶν αὐτῶν μηχανῶν, ὅπως ἐκτελῶσιν ἐπὶ μετρίῳ μισθώματι τὸ ἔργον τῆς ἁλωνεύσεως τῶν καρπῶν, ἀλλὰ καὶ ἀναπτύξεως τῆς χρήσεως τῶν μηχανικῶν δυνάμεων εἰς τὴν γεωργίαν διὰ τῶν βοηθητικῶν τεχνῶν τῆς ξυλουργίας, σιδηρουργίας, χυτηρίων σιδήρου κτλ. Οὐδεμία ἐπίσης ἀμφιβολία, ὅτι ἡ καλλιεργία τῆς ἐλαίας καὶ ἰδίως ἡ παραγωγὴ ἐκλεκτῶν ἐλαιῶν δι' ὧν τὴν κατανάλωσιν ὑπάρχουσιν ἀπέραντα πεδία, ἡ καλλιεργία ἀγαθῆς ποιότητος καπνοῦ καὶ ἡ κατασκευὴ ἐκλεκτῶν σιγαρέτων, ἡ καλλιεργία τῆς μωρέας, ἡ ἀνατροφὴ τοῦ σηρὸς καὶ ἡ κατεργασία τῆς μετάξης εἰσὶ βιομηχανίαι γεωργικαί, δυνάμεναι μεγάλως νὰ εὐδοκιμήσουν ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν. Τίς δ' ἀγνοεῖ ὅτι ἐν Κίνᾳ, ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἐν Ἰνδίαις, ἐν Ἱσπανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ ἡ σηροτροφία εἶναι γενικῶς ἐξηπλωμένη, πᾶς δὲ ἰδιοκτήτης κτήματος ἀναλαμβάνει καὶ τὴν καλλιέργειαν μωρεοδένδρων τινῶν, ὡς καὶ τὴν διατροφὴν ἀναλόγων μεταξοσκωλήκων, κερδαίνων ἐκ τούτου οὐχὶ μικρὰ κέρδη; Οὐδεμία ἐπίσης ἀμφιβολία, ὅτι ἡ κτηνοτροφία ἀλλαχοῦ μὲν τῆς παραγωγῆς ἵππων, ἀλλαχοῦ ἡμιόνων καὶ βοῶν, ἀλλαχοῦ τῶν προβάτων καὶ τῶν χοίρων, πανταχοῦ δὲ τῶν ὀρνιθοειδῶν, ἠδύνατο ἐν Ἑλλάδι μεγάλως ν' ἀναπτυχθῇ, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀπαιτοῦσιν οὐ μόνον διάδοσιν τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων, ἀλλὰ καὶ κεφάλαια, προαπαιτοῦντα ἑδραίωσιν τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ δικαιοσύνην εὐσυνειδήτως λειτουργοῦσαν καὶ διοίκησιν ἔντιμον καὶ περφωτισμένην. Ταῦτα δὲν εἶνε ἀκατόρθωτα ὑπὸ πολιτικόν σύστημα, καθ' ὃ διὰ βδελυρᾶς συναλλαγῆς ὁ βουλευτὴς ἀνταλλάσσει τὴν ψῆφον αὐτοῦ πρὸς τὰς κυβερνητικὰς παροχάς, ὡς πολλάκις ἀπὸ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν διεκήρυξα.

Ὅπου τὰ καθιερωμένα ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τιμαλφῆ δικαιώματα, οἷα ἡ ἰσότης ἐνώπιον τῶν νόμων, ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ ἀπαραβίαστον τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις καὶ ἡ ἐλευθέρα τῶν φρονημάτων ἔκφρασις καὶ ἡ ἀπόλυτος κίνησις καὶ κυκλοφορία τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων ἐκμηδενίζονται ὑπὸ τῆς ἐπαράτου συναλλαγῆς, ὑποτασσούσης τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν διοίκησιν εἰς τὰς ἀξιώσεις καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ κόμματος, εἶναι ἀνέφικτος ἡ θεμελίωσις δημοσίας ἀσφαλείας καὶ δημοσίας πίστεως, δι' ὧν καὶ μόνων δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσιν αἱ ἐθνικαὶ δυνάμεις καὶ νὰ προαχθῇ ἡ ὑλικὴ τοῦ ἔθνους εὐημερία. Ὅθεν τὸ πρῶτον καὶ κυριώτατον μέλημα τῆς Πολιτείας ἡμῶν, ἂν θέλωμεν νὰ προκόψωμεν δέον νὰ ἦναι ἡ ἐξαφάνισις τῆς διευθυνούσης ἀπὸ πολυετίας τὰ ἡμέτερα πράγματα συναλλαγῆς, οὐ μόνον παρεμποδιζούσης τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν νόμων καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ ἐξαχρειούσης τοὺς χαρακτῆρας ἐπὶ μεγάλῃ ζημίᾳ τῆς Πολιτείας. Ἀλλὰ πρὸς ἐξαφάνισιν τῆς συναλλαγῆς ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς ἡ ψήφισις νομοθεσίας ἀποκεντρωτικῆς, καθιερούσης μὲν τὴν ἀνάστασιν τῆς ἐνορίας, τῆς κοινότητος τοῦ δήμου, τῆς ἐπαρχίας, τοῦ νομοῦ, ἀσφαλιζούσης δὲ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν κατὰ τῶν πολιτικῶν ἐπιδρομῶν. Ὅθεν πρὸς σωτηρίαν τῆς χώρας ἡμῶν ἀναγκαῖον τὸ ψαλίδισμα τοῦ προϋπολογισμοῦ, συνδεόμενον πρὸς φορολογικὴν ἀνακούφισιν καὶ πρὸς γεωργικὴν καὶ κτηνοτροφικὴν ἀναγέννησιν, νὰ ἐπέλθῃ ἐκ παραλλήλου μετὰ τελείας καὶ πλήρους διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως.

Θεόδ. Ν. Φλογαΐτης

ΨΥΧΙΚΟΝ ΦΑΡΜΑΚΟΝ

Ὁ Πυθαγόρας θρησκευτικὸς ἅμα καὶ φιλοσοφικὸς ὢν χαρακτὴρ δὲν ἐδύνατο νὰ νοήσῃ τὴν θρησκείαν ἄλλως ἢ ὡς θεραπεύουσαν τὴν πρὸς τὴν γνῶσιν φυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου ὄρεξιν. Διὰ τοιαύτης θρησκείας ἐθεράπευσε πρῶτον ἑαυτόν, διὰ τοιαύτης ἠθέλησεν ἔπειτα νὰ καθάρῃ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τὸ φάρμακον, ὅπερ ἐξηγίασε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἦτο θρησκεία ἐπὶ τῆς γνώσεως τεθεμελιωμένη· τοῦτο προσήγαγε καὶ πρὸς τὴν τῆς κοινωνίας θεραπείαν. Διείδε διορατικὸς ὢν ἢ μᾶλλον συνήσθετο ἐν ἑαυτῷ ὡς δύναμιν ἰσχυροτάτην καὶ παγκρατῆ ὅτι, ὅταν αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις ἐκφύωνται ὡς ἀπὸ ζωογόνου ῥίζης τῆς γνώσεως, οἱ ἠθικοὶ αὐτῶν καρποὶ προκύπτουσιν ἄριστοι καὶ ἀσφαλέστατοι. Διὰ τοῦτο πυκνὸν ἦν αὐτῷ ἀπόρθεγμα πρὸς ἅπαντας πανταχοῦ· Φυγαδευτέον πάσῃ μηχανῇ καὶ περικοπτέον πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ μηχαναῖς παντοίαις ἀπὸ μὲν σώματος νόσον, **ἀπὸ δὲ ψυχῆς ἀμάθειαν.** Τοιαύτην λοιπὸν τὴν ἐπιστημονικὴν τάσιν πρὸς φυσικὴν τῶν πραγμάτων ἐξήγησιν συνέδεσεν ὁ Πυθαγόρας μετὰ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας καὶ ἀνεκαίνισε τὸ περιεχόμενον τῆς θρησκείας. Ἡ τοῦ θεοῦ ἔννοια καθαίρεται παρ' αὐτῷ καὶ αἴρεται εἰς ὕψος μέγα καὶ λαμβάνει ὡς θρησκευτικὴ ἔννοια σημασίαν μεγίστην. Ὁ Φιλόλαος, ὅστις πρῶτος τῶν Πυθαγορείων ἐξέφηνεν εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς σχολῆς ἀνθρώπους τὰ Πυθαγόρεια δόγματα, παρίστησι τὰ πάντα ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὡς ἐν φρουρᾷ περιειλημμένα, τὸν δὲ θεὸν ὡς τὴν ἀρχὴν πάντων. Οὐδένα δὲ λόγον ἔχομεν νὰ ἀμφιβάλωμεν ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ αὗται δοξασίαι κατάγονται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς σχολῆς Πυθαγόρου. Τὴν περὶ θεοῦ καθαρὰν τοῦ Πυθαγόρου ἔννοιαν ἀποδεικνύει καὶ τὸ μύθευμα, ὅπερ ἐξ ἀληθοῦς τοῦ ἀρχηγοῦ διδασκαλίας πάντως ἀπέρρευσεν, ὅτι ὁ Πυθαγόρας καταβὰς εἰς Ἅδου εἶδε τὰς ψυχὰς τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου βασανιζομένας δι' ὅσα ψεύδη περὶ αὐτῶν ἐμυθολογήσαντο. Πρὸς δὲ τούτοις ἡ Πυθαγόρειος ἠθική, ἧς τὰ θεμέλια βαθέα κατέβαλεν αὐτὸς ὁ τῆς σχολῆς ἱδρυτής, φέρει χαρακτῆρα θρησκευτικόν. Ὑπερτάτην αὐτῆς ἀρχὴν ἔχει τὸ ἕπεσθαι τῷ θεῷ καὶ ὁμοιοῦσθαι αὐτῷ. Τὸν ἀνθρώπινον βίον καθόλου θεωρεῖ ὡς ὁδὸν πρὸς ἁγνισμὸν τῆς ψυχῆς, ἔργον ἑπομένως καὶ σκοπὸν τῆς ζωῆς ἑκάστου ἀνθρώπου τὸν ἠθικὸν καθαρμὸν καὶ τὴν τελείωσιν αὐτοῦ. Ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα καταδεικνύουσιν ὅτι τὴν τοῦ θεοῦ ἔννοιαν συλλαμβάνει ὁ Πυθαγόρας ἁγνοτέραν καὶ ὑψηλοτέραν τῶν ἀνθρωποπαθειῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀτελειῶν, ἃς αὐτῇ συνῆπτεν ἡ κοινὴ τῶν Ἑλλήνων ἀντίληψις· κατέστησε δ' αὐτὴν γονιμωτάτην καὶ δραστικωτάτην ἀρχὴν ἠθικῆς βελτιώσεως συνάψας αὐτὴν μετὰ τοῦ δόγματος τῆς ἀθανασίας διὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀνταποδόσεως.

Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης
Καθηγ. ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστ.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίαι Κοζάκων.

Ἕκαστος λαὸς ἔχει τὰς ἰδίας αὐτοῦ προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας. Οἱ παρὰ τὸν ποταμὸν ὅμως Δὸν τῆς Ρωσσίας κατοικοῦντες Κοζάκοι, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. ὑπερτεροῦσι πάντων τῶν ἄλλων λαῶν.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος θεωρεῖται ἀποφράς, ὅπως παρ' ἡμῖν ἡ Τρίτη, τῆς ὁποίας εὐτυχῶς ἡ τήρησις καὶ εὐλάβεια ἤρχισε παύουσα καὶ γλυκεῖαν μόνον τὴν ἀνάμνησιν ἔχουσα, ὡς ἱστορικὸν παρελθόν.

Οὐδέποτε Κοζάκος τοῦ διαμερίσματος τούτου ἐπιχειρεῖ ἢ ἄρχεται ἐργασίας τινὸς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Δὲν προβαίνει εἰς ἀγοραπωλησίας. Θεὸς δὲ φυλάξῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πωλήσῃ μαλλιά, διότι πιστεύει ὅτι τὸ δέρμα του θέλει πληρωθῇ διαφόρων ἑλκῶν.

Τὴν Πέμπτην δὲν ἁλατίζουσιν οὔτε κρέας οὔτε ἰχθῦς, διότι φοβοῦνται μήπως προσβληθῶσιν ὑπὸ σκωλήκων,

Κατὰ τὴν Μεγάλην ἑβδομάδα αἱ γυναῖκες δὲν ὑφαίνουσι. Πιστεύουσι δὲ ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου, προφυλάττουσι τὰ ζῷά των ἐκ τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν καὶ ὅτι ἐμποδίζουσι τὴν ἀνάπτυξιν σκωλήκων εἰς τοὺς τυροὺς καὶ τὸ βούτυρον.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς νηστείας οὐδέποτε φυτεύουσι λάχανα καὶ ἐν γένει λαχανικά. Ὡσαύτως κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην οὔτε σπείρουσι οὔτε φυτεύουσί τι, ἐκ φόβου μὴ προσβληθῶσιν ὑπὸ καμπῶν καὶ βλαπτικῶν ἐντόμων.

Τέλος διὰ νὰ προφυλάξωσι τὰ ζῷά των ἀπὸ τῶν διαφόρων ἐπιδημικῶν νόσων, κρεμῶσιν εἰς τοὺς τοίχους τῶν σταύλων καὶ τοὺς φράκτας τῶν μανδρῶν κρανία ἀγελάδων, βοῶν, προβάτων, χοίρων κλπ. ἀποθανόντων ἐκ τῆς ἐνδημούσης ἀσθενείας. Ἔχουσι δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ θάνατος εἰς τὴν θέαν αὐτῶν τρέπεται εἰς φυγήν.

Ἡ χρῆσις τῶν μετὰ κηδείαν τινὰ ἑστιάσεων, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἔτι σώζεται τὸ ἔθιμον τοῦτο, εἶναι γενικῶς διαδεδομένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Δόν. Οὐδέποτε ὅμως τὰ ὀστᾶ καὶ τὰ λείψανα τῶν δείπνων τούτων ρίπτουσιν εἰς τοὺς δρόμους ἢ τοὺς κύνας. Τὸ τοιοῦτο θεωρεῖται μεγίστη ἁμαρτία. Ἡ δὲ οἰκοδέσποινα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ὁποίας ἐγένετο ἡ ἑστίασις, συλλέγει ἐπιμελῶς καὶ μετ' εὐλαβείας ὅλα ταῦτα καὶ τά ρίπτει εἰς τὸν ποταμόν, ἵνα φάγωσι οἱ ἰχθῦς καὶ σκεφθῶσι καὶ οὗτοι περὶ τοῦ ἀποθανόντος, τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου ἐγένετο ἡ ἐκφορά.

Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὰς ἑστιάσεις ταύτας ὁ ἄρτος δὲν τεμαχίζεται διὰ μαχαιρίου, ἀλλὰ κόπτεται διὰ τῶν χειρῶν, συνήθεια ὑπενθυμίζουσα ἡμῖν καὶ τὸ ἔν τισι χωρίοις ἔθιμον καθ' ὃ τὸν φρέσκον ἄρτον οὐδέποτε κόπτουσι διὰ μαχαιρίου, ἀλλὰ πάντοτε διὰ τῆς χειρός.

* * *

Ὁ θάνατος τοῦ Ποντίου Πιλάτου.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Πόντιος Πιλάτος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνέβη ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Τιβερίου, ἢ κατ' ἄλλους ὑπὸ τοῦ Καλλιγούλα εἰς Βιέννην, ἕνεκα διαφόρων καταχρήσεων.

Ἀλλὰ χρονογράφος τις τοῦ Μεσαιῶνος, ὁ Adon, ἐπίσκοπος Βιέννης, ὅστις ἔγραφε περὶ τὸν ἕνατον αἰῶνα καὶ ὅστις τὴν ἐξορίαν ταύτην ἐπιβεβαιοῖ, ὅτι ὁ Πιλάτος φοβούμενος τὴν αὐτοκρατορικὴν τιμωρίαν, δὲν ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἀλλ' ὅτι ἔφυγεν κρυφίως καὶ διαπεράσας τὸν Ροδανόν, κατέφυγεν εἰς τὰ ὄρη Ceménes, ἔνθα ἔκτισε μάλιστα καὶ ἀνάκτορόν τι.

Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἡσυχάσῃ. Φοβούμενος ἀφ' ἑνὸς μήπως ἀνακαλυφθῇ, ἐλεγχόμενος δ' ἀφ' ἑτέρου ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του, ὅτι παρεγνώρισε τὴν ἀποστολὴν τοῦ Σωτῆρος, ἔθεσε τέρμα εἰς τὸν βίου του ριφθεὶς εἰς βαθύτατον βάραθρον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὡς ἐκ θαύματος ἤρξατο ρέων μικρὸς ρύαξ, σήμερον καλούμενος Cier.

Αἱ μετὰ ταῦτα παραδόσεις προσθέτουσιν, ὅτι τὸ πτῶμα τοῦ Πιλάτου εὑρέθη μεταξὺ τοῦ Tain καὶ τοῦ Saint-Vallièr καὶ ὅτι πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τούτου, ἔκτισαν κατὰ τὴν θέσιν ταύτην πύργον, ὅστις καὶ μέχρι τοῦ 16ου αἰῶνος ἔφερε τὸ ὄνομα «Πύργος τοῦ Πιλάτου».

* * *

Ἐπίθετα τῆς γυναικός

Κατὰ τὸν μισογύνην Εὐριπίδην ἡ γυνὴ εἶναι :

Εὐμετάβολος, δύσκολος, ἄπιστος, ἀλαζών, ὑποκριτής, κίβδηλος, κακοήθης, πανοῦργος, ἄδικος, ὠμή, μνησίκακος, φθονερά, ἰδιότροπος, εὔπιστος, μωρά, ἐπίτριπτος, λάλος, ζηλότυπος, φιλόκοσμος, ἄρεσκος, ἄκοσμος, ἄσπαγχνος, ἀσεβής, ἄφρων κτλ. κτλ...

Σπκὰρ—Θωμᾶς

ΕΝΑΣ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ

Ἕνα ἀγέρι φύσηξε, μία γλυκειὰ αὐγούλα
στῆς Κρήτης τὰ ψηλὰ βουνὰ
μυρώνει 'κεῖ ὅπου περνᾷ
κάθε 'ψηλὴ ραχούλα ! . . .
Σιμώνει σὲ χαμόκλαδα, σ' ὁλόδροσα λουλούδια,
κυλιέται 'δῶ κι' ἐκεῖ τρελλά,
ὡσὰν παιδὶ χωρὶς μυαλά,
σᾶν τὰ μικρὰ ἀγγελούδια...
Μὰ 'κεῖ στὴ διάβα του μπροστά, βλέπει 'να νειὸ βλαστάρι,
νὰ στέκῃ μελαγχολικὸ
μ' ἕνα παράπονο πικρὸ
σιμὰ σ' ἕνα λιθάρι,
Κι' ἀκούει 'ξάφνω μιὰ φωνή, ὑπόκωφη νὰ βγαίνῃ
«Ἔ! σὺ ἀγέρι ποῦ φυσᾷς !
Στὴν πλάκα μου μὴ σταματᾷς,
τὸ δόλιο μὲ βαραίνει !...
Μ' ἂν ἡ πνοή σου μύρωσε τὴ γαλανὴ Σημαία,
σπρῶξε τὴν πλάκα μου μακριὰ
ποῦ μοῦ πλακώνει τὴν καρδιὰ
καὶ λέγε μου τὰ νέα...
Πές μου ἡ μάνα ἡ Ἑλλάς, ἀγκάλιασε τὴν Κρήτη,
μήπως ἡ αὔρα σου κινεῖ
καμμιὰ Σημαία γαλανὴ
ψηλὰ στὸν Ψηλορίτη !
Ἄχ ! πές μου το ν' ἀναστηθῶ!... Νὰ βγῶ ἀπὸ τὸ μνῆμα,
νὰ 'δῶ τὴν Κρήτη, τὴ γλυκειὰ
στῆς Μάνας της τὴν ἀγκαλιὰ
ν' ἀστράφτῃ μέσ' τὸ κῦμα...
Κ' ὕστερα μ' εὐχαρίστησι, τὰ κόκαλά μου σέρνω
στοῦ τάφου μου τὴ σκοτεινιά...
Ἐκεῖ ἂς μ' εὕρῃ ἡ Δησμονιά...
νεκρό... Δησμονημένο!...

Σπῦρος Ἀποστολάκης

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΗΣΟΝ

Β.

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Ὅλαι τῶν ἀνέμων αἱ πνοαὶ ἀπελύθησαν εἰς τὴν νῆσον ταύτην. Προφανῶς ἡ ἀκτὴ αὕτη εὕρηται ἀπροσκοπτότερον ἀναπεπταμένη εἰς τὰ πελάγια πνεύματα, πλειότερον πάσης ἄλλης. Ὁ Αἴολος ἐθεμελίωσεν ἐδῶ τὸν ἀσκόν του· καὶ ἐὰν δὲν ἦτο κατὰ προσέγγισιν γνωστὴ ἡ «Αἰολίη νῆσος ἔνθα ἔναιεν Αἴολος Ἱπποτάδης φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι», θὰ ἔλεγον ὅτι ἡ νῆσος ἐκείνη ἦτο αὐτή.

Ἐν τούτοις αἱ βίαιαι ῥιπαί, αἱ συνεχῶς καθιστᾶσαι προβληματικὴν τὴν εὐχερῆ ὀρθοστασίαν ἢ τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν ἔξοδον ἀπὸ τῶν στενωπῶν τῆς πόλεως, δὲν μὲ παρεκώλυσαν ἀπὸ μικρῶν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου ἐκδρομῶν. Ἀναπολῶ ἰδιαίταα μίαν. Εἴχομεν ἐγερθῆ πρωΐας ἔτι. Τοὺς ὁρμητικοὺς ἵππους ἀντικατέστησαν εἰρηνικὰ ὑποζύγια, ὧν ἡ ὑπομονή, ἐνίοτε ὅμως καὶ ἡ ἐπιμονή, ἀνήχθησαν εἰς παροιμίαν. Ἐχωρήσαμεν πρὸς τὰ ὑπὲρ τὴν πόλιν ἀνωφερῆ ὑψώματα βαίνοντες πρὸς τὰ μεσόγεια, ἅτινα ἐκλήθησαν ἄνω Μερά. Μετὰ ἀλησμόνητον πορείαν μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἀφικόμεθα εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ ἡμῶν. Ὁ ἥλιος εἶχεν ἀρκούντως ὑψωθεῖ. Κατήλθομεν τῶν ὑποζυγίων ἐγγὺς τῆς Μονῆς, τῆς τιμωμένης ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Κτίριον εὐπρεπὲς καὶ εὐρύ, ἀπὸ τοῦ ΙϛΙ' αἰῶνος χρονολογούμενον ἡ Μονὴ αὕτη ἀνοίγει τὰς πύλας της εἰς τὰ ναυάγια τῆς βιωτικῆς δυστυχίας, οὐδεὶς δὲ γέρων ἀνάπηρος, οὐδὲν ἐρείπιον τοῦ χρόνου, οὐδὲν σύντριμμα ἀγρίας τοῦ κόσμου θυέλλης ἔκρουσε ματαίως τὰς φιλοξένους πύλας αὐτῆς.

Ἡ Μονὴ τῆς Τουρλιανῆς εἶνε τὸ πτωχοκομεῖον, εἶνε τὸ γηροκομεῖον, εἶνε τὸ νοσοκομεῖον, εἶνε ἡ ἐλεήμων θεότης τῆς νήσου. Εἶδος τι θείας καὶ εὐσπλάγχνου Προνοίας ἐκτεινούσης μητρικῶς καὶ πανταχοῦ τὰς προστατευτικὰς αὐτῆς πτέρυγας. Εἰς τὸν περίβολόν της, ὡς εἰς ναυαγιόσπαρτον ἀκτὴν τὴν ὑστεραίαν ἀδυσωπήτου καταιγίδος, εἶδον τὰ θλιβερὰ ναυάγια τῆς εὐρείας θαλάσσης, ἥτις λέγεται ζωή, καὶ ἅτινα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Σταυροῦ σωθέντα, ὑπὸ τὸ ἔλεος τῆς Παναγίας στεγασθέντα, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς εὐσπλαγχνίας, τῆς θειοτέρας καὶ ἀγαπητοτέρας τῶν ἀρετῶν ὁδηγηθέντα, εὗρον στέγην εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἄσυλον. Τίποτε περισσότερον. Στέγην καὶ ἄρτον ! Ὦ σεῖς οἵτινες δύνασθε νὰ μειδιάσητε τὴν ὥραν αὐτὴν οἰκτείροντες οἰονεὶ τὸ ἄσημον καὶ ἀνεπαρκὲς τῆς τοιαύτης προστασίας, ἀναλογισθεῖτε ποία θὰ ἦτο ἡ τύχη ἐκείνου ὅστις εὐγνωμονεῖ τὸν Θεὸν διότί εὗρεν ἄρτον καὶ στέγην, ἀναλογισθεῖτε ποία θὰ ἦτο ἡ τύχη του ἐὰν δὲν εἶχεν οὔτε αὐτό! Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τί ἀξίζει μικρόν τι, ὅσον ἐλάχιστον ὅσον μικροσκοπικὸν καὶ ἂν εἶνε, πρέπει νὰ τὸ στερῆται, ἢ νὰ τὸ ἀπωλέσῃ ἐὰν τὸ ἀπέκτησε. Ἡ στέρησις παρέχει τὸ μέτρον τῆς ἀξίας καὶ τῆς ὀρθῆς ἐκτιμήσεως ἐκείνου ὅπερ εἴχε τις. Ὅταν βλέπωμεν τὴν μητέρα καὶ τὸν πατέρα, τοὺς ἀδελφούς, τὰς ἀδελφάς, τὸν σύζυγον, τὴν σύζυγον, τὰ τέκνα πλανώμενα ἐντὸς τοῦ οἴκου, θορυβοῦντα, ἐρίζοντα, ὁτὲ μὲν εὔθυμα, ἄλλοτε δύστροπα, ὁτὲ πρόθυμα, ἄλλοτε παρήκοα, δὲν ἐννοοῦμεν ποίαν ἀξίαν ἔχουσιν αἱ αὐστηραὶ ἢ εὔθυμοι, αἱ σοβαραὶ ἢ φιδραί, αἱ κατηφεῖς ἢ χαρωπαί, αἱ ἀγέλασται ἢ γελόεσσαι αὗται μορφαί. Ἂς καλέσωσιν ὅμως οἱ ξένοι τόποι μακρὰν τῆς πατρικῆς στέγης τὰ προσφιλῆ ἐκεῖνα ὄντα, ἃς ἁρπάσῃ ἡ ἀχόρταστος ὄρεξις τοῦ θανάτου τὸ θῦμα της, ἃς πίῃ ἡ ἄπληστος δίψα τοῦ τάφου τὸ περιλημένον πρόσωπον, ἃς μείνῃ κενὸς ὁ χῶρος τῆς τραπέζης ὅπου ἐκάθητο, τοῦ δωματίου ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο, τοῦ περιπάτου ὃν ἐσύχναζε, τῆς ἑστίας παρ' ἣν ἐθερμαίνετο, τοῦ καθίσματος ὅπου κατὰ προτίμησιν ἀνεπαύετο, καὶ τότε θὰ ἐννοήσῃ τις τί ἔχασε, καὶ πόσον περιπαθῶς, πόσον ἀνυπολογίστως ἐλάτρευεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπώλεσε. Καὶ τῆς ἀπωλείας ἡ συναίσθησις ἀρδεύει τότε μὲ σιωπηλὸν δάκρυ τὴν παρειὰν ἐκείνου ὅστις ἐπέζησε, καὶ ἐκείνης ἥτις δὲν ἐνεδύθη εὐτυχῶς τῆς χήρας τὸ ἔνδυμα, μὲ στοργὴν ὅμως ἐπικαλεῖται καὶ ἀναμιμνήσκεται τὸν εἰς ἀπώτατα πελάγη καὶ ἀφεστῶσας ἐσχατιὰς οἰκοῦντα καὶ παλαίοντα τὴν ἀγρίαν τῆς ζωῆς πάλην οἰκεῖον, σύζυγον, προστάτην, ἀδελφόν.

* * *

Εἶδον εἰς τὸν περίβολον τοῦ μοναστηρίου τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα τοῦ χρόνου καὶ τῶν συμφορῶν. Ἦσαν γέροντες, καὶ οἱ πλεῖστοι ἀνάπηροι καὶ κατεσκληκότες. Ὑπέτρεμον οἱ πόδες των ἀδυνατοῦντες νὰ στηρίξωσι τὰ ἀποκαρτερήσαντα σώματά των. Ἀκτένιστος ὁ πώγων ὥρμα πρὸς τὸ στῆθος. Τὰ ἔτη, ἀλλὰ πλειότερον αἱ στερήσεις καὶ ἀγωνίαι εἶχον κυρτώσει αὐτούς. Ἕκαστος ἐκείνων εἶχεν ἱστορίαν. Ἦτο νέος· ἤδη εἶνε γέρων. Εἶχε τέκνα· ἤδη εἶνε ὀρφανός. Ἠγάπησεν· ξηρὰν ὅμως ἔχει τῆς ἀγάπης τὴν φλέβα ἤδη εἰς τὴν καρδίαν. Θρασὺς ἐχειρίσθη τὰ ἱστία, ἤλασεν ἐπὶ τὸ κῦμα, ἠτένισε προπετῆς τὴν θύελλαν. Ἐμαστιγώθη ἀπὸ τοὺς ὄμβρους· προεκάλεσε τοὺς κεραυνούς· ἐβλασφήμισεν εἰς στιγμὴν ὀργῆς, ἐκάμφθη καὶ ἀνελύθη εἰς ὥραν μετανοίας. Ἀπὸ τὸ σύνολον ἐκεῖνο τῶν παθῶν καὶ τῶν ὀνείρων, τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ἀτυχιῶν, τῆς γοργότητος καὶ τῆς ἀκμῆς, τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ μίσους, τῆς δράσεως, τῆς ζωῆς τῆς ἐργασίας τί ἀπέμεινε πλέον ; Ῥικνωμένον δέρμα μόλις συγκρατοῦν βαρὺν σκελετόν, καὶ ῥάκη, ῥάκη καλύπτοντα τὸ δέρμα ἐκεῖνο, ὑφ' ὃ ἀσθενὴς σφύζει εἰσέτι ἡ ὀλίγη ζωή. Τοὐλάχιστον ἐνεκρώθη ὁ νοῦς τῶν γερόντων ἐκείνων καὶ ηὐτύχησαν ἐν τῇ δυστυχίᾳ τῆς σήμερον νὰ στερηθῶσι πλήρως τῆς μνήμης των ; Καὶ ἂν ὄχι ! Βαβαὶ ὁποία βάσανος, νὰ ἐνθυμῆτε τις ἀσυλλόγιστον ἀλλ' εὐτυχῆ νεότητα εἰς ἄθλιον γῆρας, καὶ ἐντὸς ἐρήμου θαλαμίσκου πλανώμενος νὰ θεωρῇ τὴν γυμνότητα τῆς ψυχῆς του εἰς τὴν γυμνότητα τοῦ κελίου του, καὶ ὑψῶν εἰς δέησιν τὰς χεῖράς του, νὰ μὴ ἀναπαύῃ αὐτὰς εἰς τὴν κεφαλὴν υἱῶν ἢ ἐγγόνων ! Εἰς τὴν ἠθικὴν ὅμως ἐκείνην ἐρημίαν, εἰς τὴν γυμνότητα καὶ τὴν ἀπορίαν, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν ἐκεῖνο χάος, ἔνθα, θῦμα πενίας καὶ ἀπογνώσεως, καταφέρεται παλαίων ὁ ναυαγὸς τῆς ζωῆς, δύναται ν' ἀνεύρῃ ἀνακούφισιν, ἀντλῶν ἀπὸ τῆς ψυχῆς του, καὶ αἰρόμενος εἰς τὸ ὕψος ἔνθα φωτεινὴ ἵσταται ἐπισκοποῦσα τὰ γήινα ἡ σοφὴ καὶ ἐλεήμων Πρόνοια. Ἡ Πίστις πολλὰς στερήσεις ἀναπληροῖ, πολλὰς πικρίας γλυκαίνει, πολλὰς ἀτελείας συμπληροῖ. Τὴν στοργὴν τῆς οἰκογενείας, τὰ σκιρτήματα τῶν παιδίων, τὴν ἀγάπην τοῦ φίλου, τὸ αἴσθημα τῆς συμπαθείας, οὗτινος ἡ στέρησις ἀπεργάζεται τὸ ἀλγεινότατον τῶν τραυμάτων, δύναταί τις νὰ ἀναζητήσῃ, μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως νὰ τὸ ἀνεύρῃ, καὶ ἀφοῦ ἔσχε τὴν δυστυχίαν νὰ τὸ ἀπολέσῃ, δύναταί τις νὰ τὸ ἀναζητήσῃ εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἔξαρσιν καὶ εἰς τὴν ἐλπίδα, ἥτις φωτίζει καὶ θερμαίνει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, καὶ ἥτις δύει μόνον ἅμα δύσῃ καὶ ἡ ζωή. Ἡ

ἐλπὶς εἶνε διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅ,τι ὁ ἥλιος διὰ τὸν κόσμον. Σβύσατε τὸ λαμπρὸν ἄστρον τῆς ἡμέρας. Τί εἶνε ἡ κτίσις πλέον; Φυγαδεύσατε τὴν ἐλπίδα ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ἀνθρωπίνου καρδίας· τί ἀπέμεινε πλέον εἰς τὸν ἄνθρωπον;

*
* *

Βεβυθισμένον εἰς παραπλήσια ἀλγεινὰ νοήματα, μὲ τὴν εἰκόνα τῆς πενίας, τῆς ἀδυναμίας, τῆς ἀρρωστίας, τοῦ ἀναπήρου γήρατος πέριξ, μὲ ἐκάλεσαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς φιλοξένου Μονῆς. Εἶνε καθαρωτάτη, εὐπρόσωπος, εὐκτάκτως καὶ μετὰ σεμνῆς καλαισθησίας διεσκευασμένη. Εἰς τοὺς τοίχους ἀναρτῶνται ἐλαιογραφίαι καὶ προσωπογραφίαι τινὲς τῶν ἡγουμένων ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ μακαρίου θεμελιωτοῦ, ἄχρι τοῦ προτελευταίου, ὅστις, ἐμφρόνως διοικήσας τὴν Μονήν, κατέλιπε θανὼν ἀγαθὴν μνήμην. Ὅτε ἐξηρχόμην ὅπως ἀπέλθω εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶδον ἐπὶ μαρμάρου τῆς κλίμακος χρησιμεύοντος ὡς καθίσματος κεχαραγμένα ποικίλα ὀνόματα. Ἐπλησίασα ἐκ περιεργείας καὶ ἀνέγνωσα. Ἐν μέσῳ ἀσήμων ὀνομάτων, εἶδον ἓν διὰ σιδηροῦ ὀργάνου χαραχθὲν παρ' ἐκείνου ὅστις ἔφερεν αὐτὸ ἐν τῇ ζωῇ. Τὸ διέτρεξα συγκεκινημένος. Εἶνε ὄνομα ὅπερ ἔσχε στιγμὰς δόξης καὶ δημοτικότητος, ἐσελάγισε δὲ ὡς μετέωρον, βραχὺ φεῦ! ὡς ὁ δρόμος καὶ ἡ λάμψις ἀστέρος διάττοντος. Ἐξόριστος κατὰ τὴν μικρὸν πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως θυελλώδη πολιτικὴν ἐποχὴν διήνυσεν ἐκεῖ ὁ ἀνὴρ χρόνον τινά, κατὰ τὰς μελαγχολικὰς δι' ἴσως ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ, ὡς παιδίον κλεισθὲν ἐν τῷ σχολείῳ ἢ ὡς δεσμώτης κρατούμενος ἐν φυλακῇ ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τὸ ἴδιον ὄνομα ὅπερ ἰσχυρῶς εἶχε δονήσει ἄλλοτε τὰς ψυχάς. Ἤδη ὁ εὔγλωττος καὶ φιλόπατρις πολιτικὸς ἀνήρ, ἀπροσδοκήτως θανὼν ἐν τῇ ἀρτιωτέρᾳ ἀκμῇ τῆς πείρας καὶ τῆς διανοίας του, ἐγκαρδίως δὲ καὶ πανδήμως θρηνηθείς, ἀναπαύεται εἰς τὸ πέραν τοῦ Ἰλισσοῦ ἀθηνϊκὸν νεκροταφεῖον.

*
* *

Ἐπεχείρησα μικρὰν πρὸς τὴν ἀντίπεραν θάλασσαν ἐκδρομήν. Ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τούτων εὐρὺ ἀναπετάννυται πρὸς ἀνατολὰς τὸ Ἰκαρικὸν πέλαγος. Ἡ φύσις εἶνε πανταχοῦ ξηρά· ἡ γῆ λεπτή, αἱ πέτραι ὀξεῖαι. Ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν ἀγόνων καὶ πολυσχιδῶν βράχων ἡ ἀγροτικὴ φιλοπονία παρεσκεύασεν ἀγροὺς μικρᾶς ἐκτάσεως, οὓς νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀρδεύει διὰ τῶν πόνων αὐτοῦ ὁ γεωργός. Παρὰ πᾶσαν τὴν ἔλλειψιν λειμώνων ὑδάτων καὶ παντὸς εἴδους φυτείας, παρὰ πᾶσαν ἔτι καὶ αὐτῆς τῆς χλόης τὴν σπάνιν ἡ νῆσος ἐνέχει τι τοσοῦτον προσφιλὲς καὶ ἀνεξηγήτως τερπνόν, ὥστε δὲν θὰ ἤλλασσον τὴν ξηρότητα ἐκείνην πρὸς τὴν θέαν οἱουδήποτε φυτικοῦ σμαράγδου. Ἄλλος τις βεβαίως δὲν θὰ ἐσαλεύετο ὑφ' ὧν αἰσθημάτων ἐγὼ τὴν ὥραν ἐκείνην. Ὁ πάτριος ὅμως ἀήρ, ἡ γλυκύτης αὐτοῦ, τὸ ἀνέκφραστον θέλγητρον ἀναμνήσεων ἀπομνημονευθεισῶν ἀπὸ σεβάσμια στόματα, ἠρμήνευσε τὰς ἐμὰς σφοδρὰς συγκινήσεις. Ὁ ξένος θὰ ἐμειδία εἰς τὴν θέαν ἐκείνην. Ἐγὼ κατενυσσώμην. Δὲν ἤμην ἀμβλὺς εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ χερσαίου σκηνογραφήματος· μὲ ἔθελγεν ὅμως διότι εἰς τὸ σκηνογράφημα ἐκεῖνο εἶχον ἄλλοτε ἀτενίσει, εἶχον περιδιαβάσει καὶ πλανηθῆ πεφιλημέναι κεφαλαὶ λυθεῖσαι ἤδη ὑπὸ τὴν γῆν, φωτειναὶ ὅμως εὐλαβῶς καὶ ἀνεσπέρως ζῶσαι εἰς τὴν ἄγρυπνον μνήμην μου.

Συνῆπτον τοὺς χρόνους, οἵτινες εἶχον διαρρεύσει, ἀνεμέτρων τὰς ἀποστάσεις μηδαμινὰς ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος, μεγίστας ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἀνεπόλουν μὲ περιπαθῆ στοργὴν ἐκείνους οἵτινες ὑπῆρξαν ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι πλέον, καὶ οἵτινες μὲ τόσην ἀγάπην μὲ τόσον εὐγενῆ ἐνθουσιασμὸν ἐλάλουν πάντοτε διὰ τὴν νῆσον, καὶ ἀνελογιζόμην ὅτι καὶ ἄλλοι, τοὺς αὐτοὺς διατρέχοντες τόπους εἰς τὸ μέλλον. Θὰ ἀναμιμνήσκωνται ἴσως ἡμῶν ὁπότε καὶ ἡμεῖς δὲν θὰ ὑπάρχωμεν. Βαθεῖα μελαγχολία ἤρξατο σκιάζουσα τὴν ψυχήν μου. Βραδέως ἀφυπνίζοντο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας μου, ὅλα ἐκεῖνα τὰ μυστήρια καὶ τὰ προβλήματα, καθ' ὧν συνετρίβη πάντοτε καὶ ἡ σοφωτέρα καὶ ἡ μᾶλλον ἐπίμονος ἔρευνα τῶν ἀνθρώπων. Καθήμενος ἐπὶ τοῦ ὑποζυγίου ὑφιστάμην ἀναισθήτως τὰς ταλαντεύσεις τῆς ὁδοῦ καὶ ἔβλεπον τὸν κόσμον ξένος ὅμως πρὸς αὐτόν, καὶ οἰκεῖος μόνον εἰς τὸν κόσμον ὃν ἔτρεφον εἰς τὴν ψυχήν μου. Ἡ ὁρμὴ τῶν ἐντυπώσεων εἶχεν ἀποναρκώσει πᾶν ἄλλο αἴσθημα ἐκτὸς τοῦ τῆς μελαγχολίας, οὐχὶ ὅμως ὀδυνηρᾶς· μελαγχολίας πράου μᾶλλον, ἠπίας, ποθητῆς ἔτι, ἀφοῦ μόνον ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς ἔζων, ἠσθανόμην, ἀνεκουφιζόμην, ἀπελάμβανον, ὠνειροπόλουν καὶ ἔπασχον. Ἔπασχον πολύ, ἀλλ' ὄχι ἀγρίως. Ἐὰν θερμή τις σταγών, ἀπὸ τοῦ κοίλου τῆς καρδίας ἀνελθοῦσα εἰς τὸν κανθόν, ἐκύλιε διὰ τῆς βλεφαρίδος, ἡ σταγὼν ἐκείνη δὲν μὲ ἔκαιε· μὲ ἀνεκούφιζε μᾶλλον· δὲν παρώξυνε τὸ ἀδιαλείπτως ἀπὸ τοῦ ρεμβασμοῦ καὶ τῆς ἀναμνήσεως φλεγμαῖνον τραῦμα· τοὐναντίον τὸ παρεμύθει. Δὲν θὰ ἦτο δάκρυ μελανῆς ἀπογνώσεως, βλασφημίας κατὰ τοῦ Θεοῦ, μομφῆς ἢ μίσους κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ κόσμου. Θὰ ἦτο δάκρυ ἀπροσδιορίστου περιπαθείας, ἐρχόμενον ὡς ὄμβρος εὐπρόσδεκτος νὰ κατασιγάσῃ τὴν ἠθικὴν θύελλαν, καὶ νὰ κοπάσῃ τοὺς μαινομένους τῶν συνήθων αἰσθημάτων ἀνέμους...

(Ἀκολουθεῖ) **Σπυρίδων Παγανέλης**

ΑΛΕΚΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ

Στὸν ἀγαπητόν μου θεῖον κ. Ἀλ. Βοτυρᾶν.

Ἡ κροκόπεπλος Ἠὼς δὲν εἶχεν εἰσέτι διαχύσει τὰς βαλσαμώδεις φωτολούστους δρόσμας της καὶ εἰς τὸν ἰώδη ὁρίζοντα αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἑωθινοῦ λυκαυγοῦς εἶχον χαράξει τὰς ὑπερύθρους γραμμάς μων. Ἡ ἀπέραντος τῆς Κορινθίας πεδιὰς εἶχε βυθισθῆ εἰς μονότονον καὶ νεκρώδη σιγὴν ταραττομένην μόνον ὑπὸ φευγαλέου πτηνοῦ τιτιβύσματος καὶ ὑπὸ τῆς μειλιχίου πρωινῆς αὔρας, μὲ ἕνα λεπτὸν ἡδύρεστον ψίθυρον, περιεπτύσσετο τοὺς κλάδους τῶν δένδρων Πέραν ἐκεῖ ἔστιλβεν ἡ κρυσταλλοειδὴς καὶ γαλανόλευκος τῆς θαλάσσης ἐπιφάνεια ἀνταγκαλῶσα ἐκπάλγως τὰς ἰοβαφεῖς ἀκτῖνας τοῦ λυκαυγοῦς.

Παρὰ τὸν αἰγιαλὸν μικρὸν καὶ καινουργὲς ἐκκλησίδιον προβάλλει εἰς τὸ ροχθοῦν κῦμα τὴν ἁγίαν καὶ ἐπιβάλλουσαν ὄψιν του ἐνῷ αἱ ἠρέμα πνέουσαι τῶν Ζεφύρων αὖραι καὶ ὁ γλυκὺς τῶν φύλλων μινιρισμὸς ἀποτελοῦσι συγκεχυμένην θρηνῳδίαν ψαλλομένην μὲ μειλίχιον τόνον παραπόνου ἄνωθεν τῶν ὀλιγαρίθμων μνημάτων. Ἐν τούτων τὸ μεγαλοπρεπέστερον περιπεφραγμένον διὰ σιδηροῦ κιγκλιδώματος δέχεται τὸν τρυφερώτερον τῆς αὔρας ἀσπασμόν, ὡσεὶ ὁ ἐν αὐτῷ ἀναπαυόμενος νὰ ἦτο ὁ γλυκύτερος, ὁ προσφιλέστερος σύντροφός της. Ὅλως ἀκουσίως μου ἡ πρωϊνὴ δρόσος μὲ ἔφερεν εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον καὶ ἐνῷ ἀόριστον συναίσθημα φρίκης διηγείρετο ἐν ἐμοί, προσήλωσα ἐπὶ τοῦ μικροῦ μαρμαρίνου σταυροῦ τοῦ πλοισίου αὐτοῦ μνήματος βλέμμα ὑψίστης μελαγχολίας καὶ ἐβυθίσθην ἐκεῖ ἐν ἐκτάσει εἰς τοὺς κόλπους πικρᾶς ἀναμνήσεως.

Αἴφνης τῆς αὔρας ἡ θρηνώδης ᾠδὴ ἀπέσπασε τὴν θυμοβαρῆ ψυχήν μου ἐκ τῆς ὀδυνηρᾶς ρέμβης της καὶ ὑπὸ συναισθήματος φρίκης κατεχόμενος ἀπεμακρύθην τοῦ θλιβεροῦ ἐκείνου τόπου μὲ τὴν καρδίαν συντετριμμένην καὶ τὸν νοῦν ἀκατασχέτως φερόμενον εἰς τὴν γλυκεῖαν ἐνθύμησιν τοῦ ἀγαπητοῦ μου Νίκου, ὅστις ὡς θεῖον φῶς ἀναλάμψας ἐσβέσθη αἴφνης ὑπὸ τῆς ἀνθρωποφόρου ὁρμῆς τοῦ κοινωνικοῦ στροβίλου, ἵνα ἀναλάμψῃ μεγαλοπρεπέστερον ἐν τῇ ἀθανασίᾳ....

Πλούσιος εἰς αἰσθήματα καὶ εἰς ὕλην, μεγαλόδωρος ὑπερήφανος, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἔχῃ χῶρον εἰς τὴν θυμοβόρον ἰλὺν τῆς κοινωνίας μας. Ἡ φύσις εἶχε συνενώσει ἐν τῷ προσώπῳ του ὅλα τὰ θεῖα χαρίσματα καὶ τὸν ἐπροίκισε μὲ ὅλας τὰς ἀγγελικὰς ἀρετὰς διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ φεῦ! δυστυχέστερον. Καὶ ἡ μορφή του ἐχρησίμευεν ὡς κάτοπτρον εἰς ὃ ἀντηνακλᾶτο ἡ εὐγενής του ψυχή. Ἦτο μετρίου ἀναστήματος μὲ ροδίζον ᾠοειδὲς πρόσωπον πλαισιούμενον ὑπὸ χρυσιζούσης κόμης, μὲ δύο σπινθηροβολοῦντας ἐκφραστικοὺς καὶ ἐταστικοὺς ὀφθαλμούς, μὲ γλυκυτάτας παρειὰς τὰς ὁποίας ἔστερε διαρκῶς συμπαθητικὸν μειδίαμα.

Ἐκ τοῦ Βέλλου τῆς γενετείρας του πατρίδος μετέβαινε τακτικὰ εἰς Ἀθήνας καὶ πρὸ ἔτους εἶχεν ὑποστῆ τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις ἐν τῇ Νομικῇ σχολῇ. Θριαμβεύσας εἰς αὐτὰς ἀφῆκε νὰ ἐκχειλίσωσι, τὰ γενναῖά του αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἡ διαρκὴς μελέτη εἶχε περιορίσει.

Ἀνίσχυρον οὕτω ἐν μέσῳ τῆς κοσμικῆς διαφθορᾶς τὸν εἶδεν ὁ χαιρέκακος ἔρως καὶ ἰδοὺ πλησίον του ὑπὸ μορφὴν εὐαρέστου νεάνιδος ἐζωσμένην ἔχων τὴν πλήρη ἰοφόρων βελῶν ἐρωτικήν του φαρέτραν καὶ τετανυμένον τὸ ἀνὰ χεῖρας χρυσοῦν τόξον.

Ἡ ἀσθενὴς καρδία του δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀμὴ ὑποκύψῃ εἰς τὰς παιδικὰς καὶ ἐπιμόνους προσβολάς του.

Καὶ ἠγάπησε....

Ἔκτοτε πᾶσά του φροντίς, πᾶσα σκέψις, πᾶν μέλημα συνεκεντροῦντο εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του εἰς τὴν γλυκεῖαν τῆς Νίνας μορφήν. Καὶ ἦτο κόρη ἀξιέραστος ἡ Νίνα.

Λευκή, λυγερή, θελξικάρδιος συνήνου ὅλα ἐκεῖνα τὰ προσόντα, ἅτινα ἐμπνέουσι τὸν ἀληθῆ πλατωνικὸν ἔρωτα. Τὸ πάλλευκον πρόσωπόν της, ὅπερ ἔστερε μία ἀόριστος συμπαθητικὴ μελαγχολία ἐκοσμεῖτο μετὰ θαυμασίας χάριτος ὑπὸ γλαυκῶν σαγηνευτικῶν ὀφθαλμῶν, στεγασμένων ὑπὸ λεπτοτάτων ὀφρύων, ὑπὸ κοραλλίνων χειλέων, ἅτινα, ὅταν τὰ διεχώριζε ἐλαφρὸν μειδίαμα ἀπεκάλυπτον μίαν μαργαριταρώδη σειρὰν ὀδόντων. Τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐξωτερικόν της, τὸ συμπαθὲς καὶ ἐπιβάλλον ὕψος της, προσείλκυον καὶ ἁρπάζον πάντα συννομηλιτήν.

Καὶ ὁ Νίκος, ὅταν τὸ πρῶτον τὴν ἐγνώρισεν ἠσθάνθη αἴφνης κάτι συσφίγγον τὴν εὐγενῆ καρδίαν του. Ἠσθάνθη αἴφνης ὅτι διηνοίγετο πρὸ αὐτοῦ μυστηριώδης πέπλος καὶ ὅτι ἀπεκαλύπτετο ἕνας ἄγνωστος μαγευτικὸς ὁρίζων πρὸ τοῦ ὁποίου ἡ ὕπαρξίς του αἱ αἰσθήσεις του ἅπασαι ἐχαυνοῦντο, παρελύοντο. Εἰς τὸ ἑλκυστικὸν μειδίαμά της ἐνόμιζεν ὅτι ἐφυγαδεύετο πᾶσα πονηρία, πᾶσα κακοβουλία, καὶ ὅτι ἀνέλαμπεν ἁγνὴ καὶ ἄσπιλος ἡ ἀρετή της. Τὸν νοῦν τὸν ἐφαντάζετο ὡς μίαν διαυγῆ καὶ κρυσταλλοειδῆ λίμνην εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὁποίας βασιλεύει διαρκῶς ἡ γαλήνη καὶ ἡ νηνεμία, καὶ τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ταράττουσι τῶν κακιῶν οἱ ἄνεμοι.

Τοιοῦτος ἦτο, τοιαύτην τὴν ἐφαντάζετο...

Ἀλλ' αὐτὴ τὸν ἠγάπα;... Ναί! τὸ ἐπίστευε μέχρι θανάτου ὁ Νίκος.

Εἰς τὸ γοητευτικόν της βλέμμα, ὁσάκις προσεπάθει νὰ ἐμβαθύνῃ ἀνεκάλυπτε νέους κόσμους ἁγνότητος καὶ εἰλικρινοῦς ἀγάπης, νέον ὁρίζοντα ἀρετῆς καὶ πίστεως. Καὶ οὕτω τὰ πάντα πέριξ του τὸν ἀνύψουν πανόλβιον εἰς αἰγλόεντα ὕψη εὐτυχίας καὶ ὁσάκις εὐτυχὴς αὐτός, προσηνέιζε μειδιῶν τὸ λάμπον τῆς εὐδαιμονίας του μέγεθος, ἀπεκρυσταλλοῦτο ἡ θεία ψυχή του εἰς ἐλπίδας πανολβίου καὶ ἀνθοστεφοῦς μέλλοντος. ..

Καὶ παραλλήλως πρὸς τὸ ἁγνόν, τὸ ἀγγελικὸν αὐτὸ αἴσθημα ἔβαινε μία ἄλλη ἀφοσίωσις, εἷς ἄλλος τῆς καρδίας του λατρευτὸς παλμός, ἡ φιλία... Φιλία καὶ ἔρως!

Ἰδοὺ τὰ δύο αὐτὰ οὐράνια αἰσθήματα, οἱ δύο αὐτοὶ κατάδικοι τοῦ κατέργου, τὸ ὁποῖον τοῖς ἡτοίμασεν ἡ σημερινὴ διαφθορά, εὗρον εἰς τὰς ἀνοικτὰς πύλας τῆς γενναιοφροσύνης τοῦ Νίκου ἄσυλον προσφιλὲς καὶ ἀναπαυτικόν.

Ἐνῷ τὸ ἀφοσιωμένον βλέμμα τῆς Νίνας του ἐνεψύχου ἀφ' ἑνός, ἐξ ἄλλου ἡ ἐγκάρδιος πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσις τοῦ ἀγαπητοῦ του φίλου Νικολάου τὸν ἀνύψουν εἰς αἰθέρια ὕψη εὐτυχίας.

Ἠσθάνετο ἤδη ὅτι ὁ ἐπίγειος προορισμός του συνεσπειροῦτο εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῆς εὐτυχίας τῶν προσφιλῶν του. Ἠσθάνετο ὅτι ἔζη μόνον διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς Νίνας, ὅτι θὰ ἦτο πτῶμα ἄνευ τῆς φιλίας τοῦ Νικολάου. Ποσάκις, ὅταν ὑπὸ τὴν μέθην τῆς κατακλυζούσης αὐτὸν εὐτυχίας εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον τῶν δύο προσφιλῶν του ὑπάρξεων, δὲν περιέβαλε διὰ τῶν βραχιόνων αὐτοὺς καὶ μὲ τὴν χαρὰν ἐκείνην, ἥτις λάμπει εἰς τὸ πρόσωπον μητρὸς ἐπαναβλεπούσης ἐπανερχόμενον ἐκ ξένης τέκνον της, δὲν τοῖς ἀπηύθυνε διὰ μυριοστὴν φορὰν τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν!

— Μὰ εἶσθε καὶ σεῖς εὐτυχεῖς ὅπως καὶ ἐγώ...; !

Καὶ ἐκεῖνοι τὸν περιέλουον μὲ εὐγνώμονα καὶ συμπαθὴ βλέμματα, ἐνῷ εἰς τὰ πρόσωπά των ἐπλανᾶτο λεπτὴ ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης ἀποτυφλοῦσα τὸν πανόλβιον Νίκον. (ἀκολουθεῖ)

ΑΛΑΒΑΣΤΡΑ

Ὁ κ. Πολέμης ὡς ποιητὴς ἔχει πολλοὺς θαυμαστὰς καὶ χάριν τῆς ποιητικῆς του ἀξίας καὶ χάριν τῶν θαυμαστῶν του ἐδιαλέξαμεν τὰ ὡραιότερα ἀπὸ τὰ *Ἀλάβαστρά* του διὰ νὰ σᾶς τὰ παρουσιάσωμεν.

Κοντὰ στὰ ποιητικὰ *μαργαριτάρια* ποῦ ἄλλοτε μᾶς ἐφανέρωσεν ὁ κ. Ροΐδης ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εὕρουν θέσιν καὶ τὰ ἀκόλουθα βγαλμένα ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ κ. Πολέμη.

Ἀνάμεσα στὰ *Ἀλάβαστρα* κάμει ξεχωριστὴν ἐντύπωσι μιὰ λάμπα *ζωντανή*. Ἔχετε δῆ ποτέ σας τέτοιο πρᾶμα; Ἡ λάμπα ἔχει μάτια καὶ *θωρεῖ* ἔχει κι' αὐτὰ

κι' *ἀκούει* καὶ λέγει ὁ ποιητής·

Ἡ λάμπα ἡ δανδελλόπλεχτη μὲ περιφάνεια ἐθώρει
Σκυμμένη στὸ νυχτέρι της τὴν προκομμένη κόρη.
Ἡ λάμπα στὸ βελούδινο τραπέζι τρεμοσβύνει,
Σὰν ν' ἄκουσε κάτι φρικτὸ σὰ νἀνοιωθε κ' ἐκείνη.

Ὅπου ἀναφαίνεται καὶ ἄλλο παράδοξον ζῶον ἀνάμεσα στ' Ἀλάβαστρα ἡ *βασιλόπητα*.

Ἀφράτη βασιλόπητα στὴ μέση καμαρόνει
καὶ καρτερεῖ ἀνυπόμονη μὲ ζαχαρένιαν ὄψη
Τὸ χέρι ποῦ σὲ ταιριαστὰ κομμάτια θὰ τὴν κόψῃ.

Αὐτοὺς τοὺς στίχους μοῦ φαίνεται πῶς δὲν χωροῦν σχόλια.

Στὸ ἴδιο αὐτὸ ποίημα παρακάτω ἀναφαίνεται ἕνα ἀκόμη πλέον περίεργον καὶ πρωτοφανὲς ζῶον *πονηρὸ* καὶ τὸ ὁποῖον μάλιστα διακρίνει *νάζι*.

Ἕως σήμερον εἶναι γνωστὸν ὡς ζῶον πονηρὸν ἡ ἀλεποῦ. Ὁ ποιητὴς μᾶς παρουσιάζει καὶ ἄλλο, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ λέγεται *φλωρὶ* τὸ ὁποῖον φωλιάζει στὴς βασιλόπητες καὶ λέγει ὁ κ. Πολέμης·

Καὶ τὸ φλωρὶ 'ναι πονηρὸ καὶ κρύβεται μὲ νάζι.

Ἂς ἀφήσωμεν τὴν μανίαν αὐτὴν τοῦ ποιητοῦ πρὸς *ζωοποίησιν* ὅλων τῶν πραγμάτων καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς ἄλλας καλλονὰς τῶν Ἀλαβάστρων.

Φαίνεται ὅτι ἢ ἔπαιξαν κάποτε στὸν ποιητὴν τὸν *παπᾶ*, τὸ γνωστὸ λωποδυτικὸ παιγνίδι, ἢ ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν χωνεύει κάθε παπᾶ καὶ τὸν φοβᾶται καὶ τὸν φόβον του διοχετεύει καὶ στοὺς ἥρωάς του καὶ ἀναφέρει διὰ μίαν φτωχὴν κόρην, ἡ ὁποία συμπαθοῦσε κάποιον νέον·

Κι' αὐτὴ τὸν ἀγαπᾷ
Ὅμως φοβᾶται... τὸν παπᾶ.

Δὲν γνωρίζωμεν 'μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ *καλαμποῦρι*,

Καὶ ἓν φυσιολογικὸν φαινόμενον·

Ἦρθε ἡ ὥρα ἡ βραδυνὴ π' ἀνάβουν τὰ φανάρια
λίγα ἀστεράκια ποῦ καὶ ποῦ φέγγουν ἀνάρεια ἀνάρεια.
Ὅλοι γυρνοῦν στὸ σπίτι τους μὲ πόδια κουρασμένα
γιατὶ προσμένει ἀπὸ νωρὶς στρωμένο τὸ τραπέζι.

Μόνον ἕνας πεινασμένος μποροῦσε νὰ εὕρῃ τόσην ὡραίαν αἰτιολογίαν γιὰ τὰ κουρασμένα πόδια καὶ τὸ γυρισμὸ στὸ σπίτι. Ἀλλὰ ἐνῷ μᾶς λέγει πῶς εἶναι νύχτα στὸ ποίημά του αὐτό, ξάφνου μᾶς διηγεῖται πῶς στὸ δρόμο ἔβλεπε καὶ πουλιὰ νὰ περνοῦν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τ' ἀστέρια καὶ δίπλα στ' ἀναμμένα φανάρια γιὰ τὸ χατῆρι τῆς ὡραίας του, καὶ λέγει ὁ ποιητής·

Καὶ τὰ πουλάκια ποῦ περνοῦν ζηλεύουν τὴ λαλιά της.

Νὰ ἦταν τοὐλάχιστον νυχτερίδες, μ' αὐτὲς πάλι δὲν ἔχουν φωνή.

Θέλετε καὶ ἐξάρσεις τοῦ ποιητοῦ.

Ἀπὸ τὴ γῆ δυὸ δάκρυα ρευστὰ μαργαριτάρια
ἀνέβηκαν κ' ἐστόλισαν τοῦ πλάστη τὰ πόδαρια

Θέλετε νὰ ἐξακολουθήσωμεν; Θὰ παραπονεθοῦν ὅμως ἄλλοι ὡς ὁ κ. Στρατήγης καὶ ὁ κ. Δροσίνης διὰ τὴν προτίμησίν μας. Ἀλλὰ εἶναι ἄπειρα καὶ ἀναγκάζομαι νὰ σταματήσωμεν καὶ νὰ παρατηρήσωμεν πῶς ὁ ποιητὴς τὰ θεωρεῖ ὅλα αὐτὰ ἀκάνθινο στεφάνι καὶ πῶς ἡ δόξα του ἐξησφαλίσθη καὶ ἰδοὺ πῶς ἀπολογεῖται εἰς κάποιον συνάδελφόν του ἑορτάζοντα τὴν τριακονταετηρίδα του·

Ἄννινε μὴν τὸ θλίβεσαι. Σκέψου πῶς τὸ στεφάνι
Ποὺ ἀπόψε ὁ κόσμος μέ χαρὰ στὴν κεφαλή σου βάνει
Ἂν τ' ἔπλεξαν μὲ βάσανα τριάντα τόσοι χρόνοι
Κι' ἂν ἔχῃ ἀγκάθια περισσὰ κι' ἀκόμη ἂν σὲ ματώνῃ
Ναί, σκέψου πῶς ἕνας Θεὸς ὅταν στὸν κόσμο ἐφάνη
Τὴν κάθε δόξα ἐσφράγισε μ' ἀκάνθινο στεφάνι.

Χ. Β.

ΜΟΥΣΙΚΗ — ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Πάσης εὐρωπαϊκῆς δονήσεως τὰ τελευταῖα κωμάτια φθάνουσι πολλάκις καὶ μέχρις Ἑλλάδος.

Οὕτω πρό τινων ἐτῶν—ἀκριβῶς πότε δὲν ἐνθυμοῦμαι—ἀπεφάσισε καὶ ἡ Ἑλλὰς νὰ συμμετάσχῃ τῆς ἐν Βιέννῃ ἐκθέσεως Μουσικῆς καὶ Θεάτρου.

Κατηρτίσθησαν λοιπὸν αἱ συνήθεις Ἐπιτροπαί, ὑπεβλήθησαν ἐκθέσεις διάφοροι, διετυπώθησαν γνῶμαι καὶ ἐπὶ τέλους.... δὲν ἔγινε τίποτε.

Μεταξὺ ἄλλων φαίνεται ὅτι εἶχον ὑποβάλῃ καὶ ἐγὼ τὰς σκέψεις μου· τοῦτο τοὐλάχιστον ἐξάγω ἐκ χειρογράφου μου ἐπιγραφομένου· «*Σκέψεις τινὲς περὶ τοῦ τρόπου τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ ἔκθεσιν Μουσικῆς καὶ Θεάτρου*».

Ἡ ἔκθεσίς μου εἶχε καὶ πολεμικά· ἐξ αὐτῆς δὲ προκύπτει τί εἶχον ὑποβάλῃ διάφοροι ἄλλοι.

Οἱ μὲν δηλ. εἶχον προτείνῃ ν' ἀποσταλῶσι χορευταὶ φουστανελλοφόροι ὅπως ἐν Πλατείᾳ τινὶ τῆς Βιέννης χορεύσωσιν ἑλληνικοὺς χορούς.

Ἄλλοι ν' ἀποσταλῶσι τραγωδισταὶ ἔχοντες οἰκεῖον τὸν λάρυγγα πρὸς τὰ λεγόμενα κλέφτικα τραγούδια.

Ἄλλοι ν' ἀποσταλῇ θίασος ψαλτάδων.

Ἄλλοι νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἀποστολὴν συλλογῆς μουσικῶν ὀργάνων παλαιῶν καὶ νέων τῶν διαφόρων πόλεων καὶ χωρίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλοι συνίστων τὴν ἀποστολὴν κυρίως ἀντιτύπων ὅλων τῶν δραματικῶν προϊόντων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς α'. βασιλείας καὶ ἀντιτύπων ὅλων τῶν μουσικῶν ἔργων εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀνατολικῆς ἐμπνεύσεως.

Ἐν πρωτοτύπῳ δὲ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ μουσικῶν κωδίκων.

Ἄλλοι προέτειναν νὰ διδαχθῇ ἀρχαῖον ἑλλην. δρᾶμα παρ' Ἑλλήνων ἠθοποιῶν.

Ἄλλοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡμεῖς, προέτειναν τὴν περισυλλογὴν καὶ ἀποστολὴν δημωδῶν τραγουδιῶν, ὀρεινῆς ἰδέας, ἐκ τῶν ᾀδομένων μόνον ἢ καὶ χορευομένων εἰς πανηγύρεις, γάμους, διασκεδάσεις καὶ ὑποσημειουμένης καὶ τῆς σχετικῆς ποιήσεως, πρὸς δὲ καὶ τὴν κατάρτισιν συλλογῆς τῶν ὑπὸ τοῦ Ἑπτανησιακοῦ λαοῦ ᾀδομένων χορῳδιῶν, διότι καίτοι ξενίζουσιν αὗται περιέχουσιν ὅμως καὶ αὐτοτελές τι μουσικὸν ἰδίωμα.

Ταῦτα δὲ ὡς καὶ τὰς συλλογὰς τῶν ποιητικῶν καὶ μουσικῶν προϊόντων τοῦ τόπου νὰ τὰ συνοδεύσῃ ἔκθεσις «περιέχουσα συνοπτικῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ παρ' ἡμῖν Θεάτρου καὶ τῆς Μουσικῆς, τὴν σημασίαν τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μετὰ σχετικῶν παρατηρήσεων γλωσσικῶν καὶ ἱστορικῶν ἐπὶ τοῦ κειμένου».

Ἡ κυριαρχοῦσα ἐν τῷ ὑπομνήματι ἡμῶν γνώμη ἦτο νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἑλλὰς κυρίως «ὄχι τί ἔχει ἐν τῇ τέχνῃ, »ἀλλὰ τί δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτοφυοῦς »ἐμπνεύσεως· δηλαδὴ ὄχι κατεργασίαν, ἀλλὰ ὑλικά».

Σήμερον βεβαίως ἐπῆλθε μεγάλη πρόοδος καὶ εἰς τὸ Θέατρον καὶ εἰς τὴν μουσικήν, ἀλλ' ὁ θησαυρὸς τῆς πρωτοτύπου καὶ αὐτοφυοῦς μουσικῆς ἐμπνεύσεως εὑρίσκεται ἀκόμη κεκρυμμένος εἰς βαθύτατα σπήλαια ἀπροσίτων βράχων τῶν ἑλλην. ὀρέων.

Δ. Γ. Καμπούρογλους

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Ὁ Θόας καλεῖ εἰς τὴν σκηνήν, στραφεὶς πρὸς τὰ δεξιά, τὸν λαόν, ὅστις ἔνοπλος προσέρχεται καὶ πληροῖ αὐτήν. Προτρέπει πάντας τοὺς ἀστούς, ἄλλοι μὲν νὰ χαλινώσωσι τοὺς ἵππους καὶ νὰ δράμωσιν εἰς τὴν ἀκτήν, ἵνα καταλάβωσι τὴν ναυαγὸν ναῦν καὶ τῇ βοηθείᾳ τῆς θεᾶς συλλάβωσι τοὺς δυσσεβεῖς ἄνδρας, ἄλλοι δὲ νὰ δράμωσι διὰ θαλάσσης, ὥστε ἀμφοτέρωθεν νὰ μὴ διαφύγωσιν ἐκεῖνοι· τούτους δέ, ὅταν συλληφθῶσι, προστάττει νὰ ρίψωσιν κάτω τοῦ πετρώδους ὄχθου ἢ ἀνασκολοπίσωσιν· στραφεὶς δὲ πρὸς τὰς παρθένους τοῦ Χοροῦ λέγει, ὅτι ὕστερον θὰ τιμωρήσῃ αὐτάς, ὅταν λάβῃ καιρόν, ἐπειδὴ νῦν ἕνεκα τῆς προκειμένης σπουδῆς δὲν θὰ ἦνε ἥσυχος. Ἐνῷ δὲ ὁ Θόας θέλει ν' ἀπέλθῃ πρὸς τὰ ἀριστερά, ἀναφαίνεται ἡ Ἀθηνᾶ ἄνωθεν τοῦ ναοῦ αἰωρουμένη. Ὁ Θόας ὡς καὶ οἱ ὡπλισμένοι ἀστοὶ ἵστανται ἀκίνητοι ὅτε ἤκουσαν τὴν φωνὴν ἐκείνης. Ἡ Ἀθηνᾶ ἄνωθεν φωνοῦσα πρὸς τὴν σκηνὴν ἀποτρέπει τὸν Θόοντα τῆς διὰ στρατοῦ καταδιώξεως τῶν ξένων, λέγουσα, ὅτι ὁ Ὀρέστης φεύγων τὸν χόλον τῶν Ἐρινύων ἦλθεν ἐνθάδε οὐχὶ αὐτοβούλως, ἀλλὰ προτραπεὶς ὑπὸ τῶν θεσφάτων τοῦ Λοξίου, ἵνα εἰσπέμψῃ εἰς Ἄργος τὴν ἀδελφὴν καὶ νὰ φέρῃ τὸ ἱερὸν ἄγαλμα εἰς τὴν Ἀττικήν, τὴν χώραν αὐτῆς. Ὁ δὲ Ὀρέστης, τὸν ὁποῖον θέλει νὰ συλλάβῃ ἐν ποντίῳ σάλῳ καὶ νὰ φονεύσῃ, προστατεύεται ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις χάριν αὐτοῦ κατέστησεν ἀκύμονα τὸν πόντον, ἵνα ἐκεῖνος ἀπέλθῃ διὰ κωπηλασίας. Στραφεῖσα δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἀποτείνουσα τὸν λόγον πρὸς τὸν Ὀρέστην, καίπερ ἀπόντα, λέγει, χώρει λαβὼν τὸ ἄγαλμα καὶ τὴν ἀδελφήν σου, ὅταν δὲ ἔλθῃς εἰς τὰς θεοδμήτους Ἀθήνας, ὑπάρχει χῶρός τις ἱερὸς πρὸς τὰ ἔσχατα ὄρη τῆς Ἀττικῆς, γείτων τῆς Καρυστίας δειράδος, τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς ὀνομαζει Ἀλάς· ἐκεῖ κατασκεύασον ναὸν καὶ ἵδρυσον τὸ βρέτας, ἐκ δὲ τοῦ ὀνόματος τῆς Ταυρίδος καὶ ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα περιπολιῶν σου, ἔνθα περιεπλανᾶσο διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἐρινύων, οἱ ἄνθρωποι θὰ λατρεύωσι τὴν Ἄρτεμιν ὡς Ταυροπόλον· θὲς δὲ τόνδε τὸν νόμον· ὅταν ἑορτάζῃ ὁ λαός, ὁ θυτὴρ ἱερεὺς εἰς συμβολικὴν ἀντικατάστασιν τῆς σφαγῆς σου, ἂς κρατῇ τὸ ξίφος ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἀνδρὸς καὶ ἂς ἐξέρχηται ὀλίγον αἷμα χάριν τοῦ θείου δικαίου, ἵνα φανῇ. ὅτι διατηρεῖται ἡ παλαιὰ ἀνθρωποθυσία· πρὸς δὲ τὴν Ἰφιγένειαν λέγει, ὅτι θὰ ἦνε κλειδοῦχος τοῦ ναοῦ τῆς θεᾶς ἐπὶ τοῦ κλιμακώδους ὄρους τῆς Βραυρῶνος, ὅπου ἀποθανοῦσα καὶ θὰ ταφῇ· ὡς ἀφιερώματα δὲ θὰ ἀναθέσωσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ φορέματα τῶν ἐν τοκετοῖς ἀποθνησκουσῶν γυναικῶν. Στραφεῖσα δὲ ἡ θεὰ πάλιν πρὸς τὸν Θόοντα προστάττει αὐτὸν νὰ ἐκπέμψῃ ἐκ τῆς Ταυρίδος τὰς Ἑλληνίδας γυναῖκας τοῦ Χοροῦ ἀβλαβεῖς Πάλιν δὲ στραφεῖσα πρὸς τὰ ἀριστερὰ εἰς τὴν σκηνὴν ἀποτείνει πάλιν τὸν λόγον πρὸς τὸν Ὀρέστην, λέγουσα, ὅτι ἐξέσωσεν αὐτὸν ἐκ δικαίας γνώμης πρότερον, ὅτι ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἔκρινε τὴν ἰσοψηφίαν, καὶ ἑπομένως ἀπαιτεῖ νὰ ἰσχύσῃ ὡς νόμιμον, νὰ κηρύσσηται ἀθῶος, ὅστις ἤθελε λάβει ἴσους ψήφους· ἐν τέλει δὲ προτρέπει τὸν μὲν Ὀρέστην νὰ εἰσκομίσῃ ἐκ τῆς Ταυρίδος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, τὸν δὲ Θόοντα νὰ μὴ θυμώνῃ.

(Ἀκολουθεῖ) **Ν. Γεωργιάδης.**

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Οἱ δύο νέοι ὁ Ἰούλιος Ἄρξανς καὶ Μάριος Βέρμαν ἔτειναν πρὸς ἀλλήλους τὰς χεῖρας, πλήρεις μειδιαμάτων καὶ χαρᾶς!

Ἦτο αὕτη ἐγκάρδιος χειραψία συμφωνίας εὐτυχοῦς!

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ὅπου εὑρίσκοντο ἡ εὐτυχία ἐφαίνετο πτερυγίζουσα ἀνὰ πᾶσαν γωνίαν αὐτῆς, καὶ γλυκὺς ψίθυρος εὐδαιμονίας ἐπέπνεεν ἐπὶ ὅλων τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, ὡς εὐώδης αὔρα ἐρχομένη μυρίπνους ἐκ λειμώνων ὑπερτάτης ἀπολαύσεως.

Ὁ Μάριας, ὁ παιδικὸς φίλος, ὁ γλυκὺς καὶ φαιδρὸς σύντροφος τοῦ Ἰουλίου θὰ ἐνυμφεύετο τὴν ἀδελφήν του, τὴν ὡραίαν Ὀρσαλίαν, τὴν δ' ἑσπέραν ἐκείνην εἶχον δώσει ἀμοιβαῖον λόγον πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως!

Ὡραῖαι στιγμαὶ ὑπερτάτης γλυκύτητος ἐπιφαίνονται εἰς τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἡ αὐγὴ τοῦ ἡλίου, ἢ αἱ ἀκτῖνες τῆς Σελήνης προβάλλουσιν ἐν τῷ ἀπείρῳ, ἀλλὰ καὶ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἄπειρον ἔχουσι νέφη!

Ὁ Ἰούλιος ἦτο πλήρης ἀφάτου χαρᾶς, ὅτι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἠγάπα τόσον ὡς φίλον του, καὶ ἐξετίμα καὶ ὑπελήπτετο ὡσαύτως τόσον ὡς συμμαθητήν του, καὶ τὸν ὁποῖον τέλος εἶχεν ὁλόκληρον ἐντὸς τῆς καρδίας του, ἤδη θὰ ἐγίνετο καὶ συγγενής του, θὰ διέμενε πάντοτε πλησίον του, παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ἀδελφῆς του, ὡς σύζυγός της, καὶ ὡς ἀδελφός του!

Καὶ ὁ Μάριος δὲ φανταζόμενος τὴν ἤρεμον εὐτυχίαν τῆς οἰκογενειακῆς ἐκείνης ὁμηγύρεως, καθ' ἣν, ὅταν τὸν χειμῶνα ἡ βροχὴ ἔξω θὰ ἔπληττεν τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων καὶ ὁ βορρᾶς μανιώδης ἀνὰ τοὺς δρόμους θὰ ἄφινεν ὀδυρμούς, ἐνῷ ἀστραπιαῖαι λάμψεις μετὰ φοβερῶν βροντῶν θὰ διέσχιζον τὸ σκότος τῆς νυκτός, αὐτὸς θὰ ἐκάθητο μεταξὺ τῆς γυναικός του, ἧς ὁ ἔρως καὶ ἡ γλυκύτης θὰ ἀντικαθίστων ὅλην τὴν φευγαλέαν θαλπερὴν τῆς φύσεως, τοῦ πιστοῦ του φίλου ἄλλοτε ὅσον καὶ ἀγαπητοῦ του πλέον ἀδελφοῦ, καὶ—τίς οἶδεν—μεταξὺ τίνος ἄλλου—εὐλογίας βεβαίως τῆς θείας προνοίας—υἱοῦ τινος ἢ θυγατρός!

Ἄ, τὸ μέλλον εἶνε πάντοτε κοιτὶς ὀνείρων—καὶ λικνίζεται ἐκεῖ νωχελῶς πλὴν καὶ κάπως ἀνησύχως ὁλόκληρος ἢ ὕπαρξίς μας, ὡς μικρά τις κορασὶς εἰς τὸ λίκνον αὐτῆς, ὑπό τινος — τίς γνωρίζει — τροφοῦ; τῆς μοίρας ἴσως! Ἀλλὰ ποσάκις τὸ λίκνον τοῦτο εἰς τὰς ἰδανικωτέρας ἀκριβῶς ἀναπαύσεις του δὲν ἀνετράπη, καὶ τόσα ὄνειρα, ἅτινα περιέκλειε—δὲν ἴδωμεν νὰ φεύγωσι εἰς τὸ ἀχανὲς τοῦ χρόνου σκότος φευγαλέα καὶ ἀνεπιστρεπτεί, ὡς διάττοντες ἀστέρες ἐν ζοφώδει νυκτὶ πόνου καὶ ὀδυνηρᾶς ἀπελπισίας! Ἐπὶ τέλους ὅμως τὸ παρελθὸν ἀντανεκλᾶτο ἅπαν ἐπὶ τῆς ὄψεώς των ὡραῖον, γλυκὺ καὶ εὐτυχές!

Ναί! Διότι τοῦτο ἔχει τὸ προτέρημα, νὰ εἶνε πάντοτε προσφιλές, ἐπειδὴ ἂν μὴ ὑπῆρξε σκήνωμα δυστυχίας τινος—ἡ παρέλευσίς της εἶνε πλέον δι' ὑμᾶς εὐτυχία—ἂν δὲ αὕτη εἶχέ ποτε εἰς αὐτὸ ἀναφανῇ ὡς τηλαυγής τις ἀστὴρ θείας λάμψεως, ἡ ἀνάμνησίς της παραμένει εἰς τὰ χείλη μας, ὡς ἡ ἐσχάτη στιγμὴ τῆς γλυκύτητός της—καὶ ἡ πρώτη φεῦ—σταγὼν τοῦ πικροῦ—πάντοτε;—ποτηρίου τοῦ βίου ἡμῶν, ὅπερ καλεῖται ἐσαεὶ ὅμως παρόν!

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δι' αὐτοὺς ἦτο εὐτυχία, χαρά, ὄνειρον.

Τρεῖς ἀκτῖνες συνδέουσαι τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν θεὸν—καὶ ἑνοῦσαι πλέον τὰς τρεῖς ἐκείνας ὑπάρξεις εἰς τὸ ἄπειρον ἄλλης ζωῆς, —ἣν εἶχε πλάσει ἡ μεταξύ των αὐξηθεῖσα ὀνειρώδης ἀγάπη! . . .

. . . . . .

Οἱ Γερμανοὶ λυσσωδῶς ἐπανέπιπτον κατὰ τῶν Γάλλων, ὅπως ἐπανακτήσωσι τὸν μικρὸν ἐκεῖνον λοφίσκον, παρὰ τῷ Μέτς, ὃν εἶχον πρὸ ὥρας σχεδὸν ἀπωλέσει. Πυροβόλα καίοντα ἐξήμων φλόγας καὶ βροντὰς λυσσωδεστάτας, διασκορπιζούσας παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐρήμωσιν. Φωναί, κρότοι, κλαγγαὶ ξιφῶν καὶ πυροβολισμοὶ ἠκούοντο ἀνὰ ἅπαν τὸ πεδίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμαίνετο ὁ θάνατος, ἡ ὀργὴ καὶ τὸ μῖσος, ἡ βία, ἡ ἀλλόκοτος μανία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν νίκην ἐκείνην—διὰ μιᾶς σπάθης ἢ διὰ μιᾶς σφαίρας, ἥτις ἂν ἐκτύπα χαλκινόν τι κερμάτιον πενταλέπτου θὰ ἠμβλύνετο πρὸ αὐτοῦ, ἐνῷ πρὸ ζωῆς ἑνὸς ἀνθρώπου—ὡς ἂν ἤξιζεν αὕτη ὀλιγώτερον τῶν πέντε λεπτῶν—δὲν ἐσταμάτα, ἀλλ' ἐπροχώρει καὶ ἔκοπτε καὶ κατέστρεφε καὶ ἤπλωνε πέριξ τὴν μελανὴν πτέρυγα τοῦ χάρου, τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀβύσσου—καὶ τοῦτο ὅλον ὅπως κερδηθῇ ἡ νίκη—καὶ αὕτη πρὸς τί; Διὰ τὴν ἐλευθερίαν!

Ὡραία πάλη, καὶ εὐγενὴς ἀγὼν τοῦ ὄντος ἐκείνου τοῦ ὁποίου τὴν ζωὴν μία σφαῖρα τῆς ἐπινοήσεώς του σέβεται πολὺ ὀλιγώτερον μιᾶς πεντάρας—καὶ ὁ φόνος τέλος τέλειος ἔμπορος καὶ πωλητὴς τῆς ἐλευθερίας πρὸς τὸν τελειότερον πελάτην του!

Μὲ αἷμα ἐλευθερία! — δηλαδὴ Χριστὸς μὲ ἐγχειρίδιον!

Ἀγοράζεται ὅμως θὰ εἴπητε πολλάκις ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ὁ δοῦλος στερεῖται, διὰ τῆς σπάθης καὶ τῶν σφαιρῶν, καὶ τὸ αἷμα εἶνε τὸ μόνον νόμισμα τῆς ἐλευθερίας!..

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους αἱ σφαῖραι καὶ τὰ τηλεβόλα ἐσύριζον ἐπὶ τοῦ τοῦ πεδίου τῆς μάχης φοβερὰν μουσικὴν θανάτου καὶ ἀπὸ παντοῦ ἐφαίνετο ἡ μανία τῆς πάλης λυσσαλέα καὶ θηριώδης. Οἱ Γερμανοὶ ἤδη ἐπέπιπτον σφοδρώτεροι κατὰ τῶν Γάλλων. πλὴν ἵσταντο ἔτι οὗτοι ἡρωικῶς μαχόμενοι ἀντικρούοντες πάσει δυνάμει τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν των. Ἐπὶ τοῦ λοφίσκου, ὃν ἠμύνοντο, ἔμενον ἀκόμη ὀλίγοι περὶ ἕνα γενναῖον καὶ ὑψηλὸν ἀξιωματικόν!

Ἡ μανία τῶν ἀποκρουομένων ὅμως εἰς ἑκάστην ἔφοδον ἐγένετο λυσσαλεωτέρα—τώρα συνεσπειροῦντο ὅλοι μακρὰν ἐκεῖ, πολὺ μακράν, δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὡσεὶ διώκοντες ἄλλον ἐχθρὸν—ὁμοβροντία τυφεκίων ἠκούετο ριπτομένη κατὰ τοῦ λόφου, καὶ ἀμέσως διηροῦντο ἐσκορπίζοντο καὶ ἔτρεχον ἐν ἐφόδῳ μανιώδεις ἐμπρός!

Οἱ ἄλλοι ἐπὶ τοῦ λόφου ἵσταντο, ἐκτύπων διὰ τῶν ὅπλων, ἤδη ὠρθοῦντο ὡς φοβεροὶ σκελετοὶ ἐξ ἀγωνίας καὶ πυρετοῦ, ἔπιπτον κάτω, ἐκρύπτοντο κτυπῶντες καὶ πολλάκις μία πέτρα ἐγίνετο σωτηρία τῆς ζωῆς ἑνὸς ἀνθρώπου!

Ἀλλ' οἱ Γερμανοὶ ἐπανήρχοντο ὁλοὲν κραταιότεροι καὶ μείζονες πρὸς κατάληψιν τοῦ λοφίσκου ἐκείνου, ὃν τόσον ἡρωϊκῶς καὶ γενναίως εἶχον ἐπανακτήσει καὶ ἐκράτουν ἀκόμη οἱ Γάλλοι.

Ποῦ θὰ ἐτελείωνεν ἡ ἔφοδος ἐκείνη, ἡ μανία καὶ ἡ λύσσα τόσων ἀνδρῶν;

Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Γερμανῶν εὑρίσκετο νεαρὸς γίγας πελώριος τὸ σῶμα, ἥρως καθ' ὅλα, τὸ παράστημα καὶ τὴν ψυχήν.

Ἐμπρός, ἐμπρὸς ἐκραύγαζεν οὗτος, ἐμπρὸς πάντοτε ἐνῷ αἱ σφαῖραι ἔπιπτον βροχηδὸν κατ' αὐτῶν!

Τὸ ἐμπρὸς ἐκεῖνο ἀρά γε ἐννόει ὅτι ἦτο ἴσον πρὸς ἓν φοβερὸν ὀπίσω!

Ὀλίγα βήματα ἔτι ἦσαν μακρὰν τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ὅπου ἕτερος Γάλλος ἀξιωματικὸς σημαιοφορῶν ἐκράτει τὸ ὡραῖον σύμβολον τῆς πατρίδος του, ὡς τὴν ἰσχυροτέραν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ φέρῃ πρὸς ὑπεράσπισίν του!

Ἐπλησίασαν περισσότερον, ἔφθανον ὁλοὲν καὶ ἤδη μάχονται σῶμα πρὸς σῶμα!

Ἄ, τί φρικτὸς ἀγών!

Ἡ λόγχη βυθίζεται εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ στρατιώτου, καὶ ἓν ἄχ!...—πόνος ἀνθρώπου θνήσκοντος—ἀποτελεῖ τὸ γέρας καὶ τὴν αἴγλην τοῦ κατορθώματός της—ὅπερ διὰ τὸ τελειότερον εἶνε καὶ καθῆκόν της!

Ὁ τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικὸς διελόγχισε τρεῖς Γάλλους στρατιώτας.

Ὁ ἀξιωματικὸς τῶν Γάλλων ἐν τῇ κρισίμῳ αὐτῇ στιγμῇ ἔβλεπε τὸν θρίαμβον ὠχριῶν ἐξ ὀργῆς μανιώδης δὲ καὶ πυρέσσων ὅλος, ὥρμησεν ὡς κεραυνὸς καὶ σύννεφον καταιγίδος κατὰ τίνος; καὶ τίς;

Τὸ μαντεύετε;

Ὁ Ἰούλιος κατὰ τοῦ Μαρίου!

Εἷς φίλος καθ' ἑτέρου.

Εἷς ἀδελφὸς ἔτι κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Τὰ ξίφη ἐπάλλοντο γυμνά.

Καὶ ἡ ἀνυπομονησία τῆς ἐκβάσεως τῆς πάλης καθίστα αὐτὴν ἀγωνιωτέραν.

Τῷ ὄντι οἱ στρατιῶται, Γερμανοί τε καὶ Γάλλοι ἠγωνίων νὰ ἴδωσιν τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο πίπτοντα, διότι τοῦτο θὰ ἦτο νίκη τῶν ἄλλων.

Ἐπὶ τέλους ὁ δαίμων τοὺς ἔφερεν ἀντιμετώπους.

Αἱ μορφαί των ἐξέσπων φλόγας, αἱ σπάθαι των φοβεραὶ ἔπληττον τὸν ἀέρα πρὶν ἔτι φθάσωσιν ἀλλήλους καὶ ἤδη ἔφθασαν.

Περιέμενον ὅλοι ὅτι τὰ λάμποντα ἐκεῖνα ξίφη θὰ ἐγίνοντο ἀμέσως ἐρυθρᾶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν πληγῶν των ὡς ἡ ὁρμή των προμήνυεν, ἀλλ' ἀπεναντίας εἰς ἓν βλέμμα, εἶδον — καὶ εἶδεν ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ αἱ σπάθαι ἐρρίφθησαν χαμαί, τὰ γόνατά των ἐλύθησαν, ἔκλιναν καὶ ἐναγκαλισθέντες ἀντήλλαξαν ἀμοιβαῖον ἀσπασμὸν εἷς Γερμανός, εἷς Γάλλος, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης—δύο δηλ. θανάσιμοι καὶ ἄσπονδοι ἐχθροί!

Τίς ἐνίκησεν;

Νικητὴς οὐδεὶς ὑπῆρξεν, ἡττήθη μόνον ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐνίκησεν ὁ Θεός.

Ὁ ἀσπασμὸς των ἐκεῖνος τοῦτο εἶπε·—«Τὸ μόνον τῆς ἐλευθερίας νόμισμα εἶνε ἡ ἀγάπη!»

Πίπης Λ. Ἀντωνόπουλος.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἀερισμὸς τῶν δωματίων.

Διὰ τὸν ἐπαρκῆ ἀερισμὸν τῶν δωματίων πρέπει νὰ φροντίζωμεν, διότι μάλιστα πολλοὶ ἄνθρωποι, ἰδίως οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, στεροῦνται τῆς ἐν ὑπαίθρῳ διαμονῆς. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἀερισμοῦ εἶναι ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν μολυσμένον ἀέρα τοῦ δωματίου διὰ καθαροῦ.

Ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ δωματίου μολύνεται κυρίως:

1. *Διὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπνοῆς.* Διὰ τῆς ἀναπνοῆς ὁ ἀὴρ χάνει ὀξυγόνον καὶ γεμίζει ἀπὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Ὁ ἄνθρωπος ἀναδίδει ἐντὸς μιᾶς ὥρας 20 περίπου λίτρας ἀνθρακικοῦ ὀξέος· τὸ δὲ ὁπωσδήποτε ἀρκετὸν τοῦτο ποσὸν εἶναι ἄχρηστον εἰς τὴν ἀναπνοήν.

2. *Διὰ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς θερμάνσεως,* δι' ὧν παράγεται ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅπερ εἶναι ἐπικίνδυνος καὶ ὕπουλος ἐχθρός, εἰς πολλοὺς δὲ ἐπιφέρει θάνατον. Ἀτμόσφαιρα περιέχουσα $0,4^0 - 0,5^0$ ἀνθρακικοῦ ὀξέος γίνεται θανατηφόρος ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος 30-40 λεπτῶν.

3. *Διὰ τοῦ κονιορτοῦ.* Εἰς τὸν κονιορτὸν ἀναπτύσσονται ἄλλοτε περισσότερα καὶ ἄλλοτε ὀλιγώτερα, μικρότατα καὶ ἀόρατα διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὄντα, τὰ ὀνομαζόμενα βακτήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάγονται καὶ τὰ μικρόβια τῶν ἀσθενειῶν· μὲ τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος καὶ μὲ τὸ στεγνὸν σάρωμα τῶν δωματίων σηκώνονται καὶ τὰ μικρόβια, εἰσπνέονται μαζὶ μὲ τὸν κονιορτόν, προσκολλῶνται εἰς τὰ τοιχώματα τῶν πνευμόνων καὶ ἅμα εὕρουν κατάλληλον περίστασιν γίνονται πρόξενα μεγάλων ἀσθενειῶν.

4. *Διὰ τοῦ εἴδους τῆς ἀσχολίας τῶν κατοικούντων.* Πρὸς ἀερισμὸν μεγαλητέρων χώρων εἶναι ἐν χρήσει ἰδιαίτεροι ἀεριστῆρες. Ἀλλ' εἰς τὰς περισσοτέρας κατοικίας εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνανεώνωμεν τὸν ἀέρα, ἀνοίγοντες παράθυρα καὶ θύρας. Ὁ ἀὴρ πρέπει ν' ἀνανεοῦται ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ μέρους εὑρισκομένων ἀνθρώπων. Εἰς τὰς περισσοτέρας περιστάσεις τὸ ἄνοιγμα τῶν παραθύρων εἶναι ἀρκετὸν ἐπὶ 5—10 λεπτά· διότι ὁ ἐπὶ πλέον ἀερισμὸς παρέχει εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὸν κονιορτὸν τῆς ὁδοῦ· πάντοτε ὅμως τὰ παράθυρα πρέπει πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νὰ κλείωνται.

×

Ὑγιεινότεραι θέσεις πρὸς οἴκησιν ἐν' Αθήναις.

Ἡ ὑγιεινοτέρα θέσις οἰκίας ὡς πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος εἶναι νὰ ἔχῃ αὕτη ἐστραμμένην τὴν μὲν μίαν ὄψιν πρὸς βορρᾶν, τὴν δ' ἀντίθετον πρὸς μεσημβρίαν. Τὰ μεσημβρινὰ δωμάτια ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ὁ ἥλιος τὸν μὲν χειμῶνα ὅτε εἶναι χρήσιμος, εἰσδύει διὰ τῶν παραθύρων βαθύτερον ἐντὸς αὐτῶν, ἐνῷ τὸ θέρος ὑψούμενος πολὺ πλειότερον ἐν τῷ ὁρίζοντι καὶ πλησιάζων τὴν μεσημβρίαν πρὸς τὸ κατακόρυφον εἰσέρχεται ἐν αὐτοῖς ὀλιγώτερον.—Τοιαύτην τοποθέτησιν ἐν Ἀθήναις ἔχουσιν αἱ οἰκίαι τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ καὶ πασῶν τῶν παραλλήλων πρὸς αὐτὴν ὁδῶν, οἷαι εἶναι πᾶσαι αἱ κάθετοι ἐπὶ τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Πατησίων. Ἐνῷ αἱ οἰκίαι τῶν ὁδῶν Σταδίου, Πανεπιστημίου καὶ τῶν πρὸς αὐτὰς παραλλήλων, ἤτοι Ἀκαδημίας, Σολωνος κλπ ἔχουσι τὴν μὲν μίαν ὄψιν βορειοανατολικήν, τὴν δ' ἑτέραν μεσημβρινοδυτικήν.

×

Καθάρισμα τῶν σκευῶν.

Τὰ ξύλινα σκεύη τρίβονται δυνατὰ μὲ ψήκτραν καὶ ζεστὸν νερόν, σάπωνα καὶ πότασσαν ἢ μὲ ἄμμον, ἀποπλύνονται ἐντὸς καθαροῦ νεροῦ κατόπιν στεγνώνονται.

Τὰ ἐκ χαλκοῦ ἢ κασσιτέρου καθαρίζονται μὲ θερμὸν νερὸν μὲ πότασσαν ἢ σόδαν· μετὰ ταῦτα ἀφ' οὗ τριφθοῦν δυνατὰ καὶ σκουπισθοῦν στεγνώνουν καλῶς εἰς τὸν ἥλιον ἢ τὴν ἑστίαν.

Τὰ σιδηρᾶ καθαρίζονται μὲ σαπωνάδαν καὶ τὰ τρίβομεν δυνατὰ μὲ χονδρὸν πανίον, τὰ ἀποπλύνομεν καὶ τέλος τὰ στεγνώνομεν μὲ ἰδιαιτέραν πετσέταν.

Τὸ καθάρισμα *τῶν ἀργυρῶν σκευῶν* ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν προσοχήν· κατὰ τὸ καθάρισμα δὲν ἐγγίζομεν τὰ ἀργυρᾶ σκεύη μὲ τὰς χεῖρας, ἀλλὰ τὰ κρατοῦμεν μὲ καθαρὸν λινὸν πανίον. Τὰ θαμβωμένα ἀργυρᾶ σκεύη καθαρίζονται ὡς ἑξῆς: Βυθίζομεν ράκη φλανέλλας ἢ μαλακοῦ δέρματος εἰς ἰδιαιτέραν σκόνην, ἀχνίζομεν τὸ πρὸς καθάρισμα ἀντικείμενον καὶ τὸ τρίβομεν. Τὰ σκαλίσματα καθαρίζομεν μὲ μικρὸν χρωστῆρα· κατόπιν τὰ σκουπίζομεν μὲ μαλακὴν βοῦρτσαν καὶ μὲ λινὸν πανίον ἀντὶ τῆς ἰδιαιτέρας σκόνης δυνατὸν νὰ χρησιμεύσῃ καὶ σκόνη ἀπὸ κόκκαλον σουπιᾶς· τὰ πολὺ ἀκάθαρτα ἀργυρᾶ σκεύη πρὸ τοῦ διὰ τῆς σκόνης τριψίματος πλύνονται μὲ σαπωνάδαν ἢ διάλυσιν σόδας.

ΟΔΗΓΙΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Ὁ χαιρετισμός.

Τὸ πρῶτον καθῆκον τῆς ἀβροφροσύνης εἶναι ὁ χαιρετισμός.

Διὰ τοῦ χαιρετισμοῦ ἐκφράζομεν εἰς τὸν συναντώμενον, συγγενῆ, γνώριμον ἢ καὶ προϊστάμενον τὴν εὔνοιαν ἢ καὶ τὸν σεβασμόν μας. Ὁ χαιρετισμὸς τροποποιεῖται διὰ τῆς στάσεως τοῦ σώματος, τοῦ ὕφους καὶ τοῦ βλέμματος. Δύναταί τις νὰ χαιρετίσῃ μὲ προσήνειαν, μὲ οἰκειότητα, μὲ τρόπον φιλικόν, ἀλλὰ καὶ μὲ ὑπεροψίαν καὶ μὲ ψυχρότητα. Οἱ ἔχοντες πεῖραν τοῦ κόσμου εὑρίσκουν τὸν κατάλληλον χαιρετισμόν. Πρέπει πρὸ πάντων νὰ φερώμεθα πρὸς ὅλους μὲ εἰλικρίνειαν καὶ ἀβροφροσύνην. Πρέπει καὶ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους καὶ πρὸς τοὺς κατωτέρους νὰ εἴμεθα ἐξ ἴσου ἀβρόφρονες.

1. Οἱ νέοι καὶ οἱ ὑποδεέστεροι ὀφείλουν πρῶτοι νὰ χαιρετίζουν τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς προϊσταμένους των.

2. Τὸν χαιρετισμόν μας ἑτοιμάζομεν ἀπὸ ἀπόστασιν. Εἶναι ἀπρεπὲς νὰ χαιρετίζωμεν τὸν διαβαίνοντα τὴν τελευταίαν στιγμήν. Προτιμότερον εἶναι νὰ δείξωμεν ἐκ τῶν προτέρων, διὰ τοῦ ὕφους καὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου, ὅτι ἑτοιμαζόμεθα νὰ χαιρετίσωμεν.

3. Ὁ χαιρετισμὸς γίνεται μὲ ἐλαφροτέραν ἢ βαθυτέραν ὑπόκλισιν, ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς θέσεως τοῦ χαιρετιζομένου.

4. Ἐὰν ὁ χαιρετισμός μας δὲν ἀνταπεδόθη, διότι δὲν παρετηρήθη, πρέπει ἀδιστάκτως νὰ τὸν ἐπαναλάβωμεν.

5. Ἕκαστος χαιρετισμὸς ἀπαιτεῖ ἀνάλογον ἀντιχαιρετισμόν.

6. Κύριοι καπνίζοντες ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ στόμα τὸ σιγάρον, ὁσάκις πρόκειται νὰ χαιρετίσουν κυρίαν, καὶ ἰδίᾳ ὅταν ὁμιλοῦν πρὸς αὐτήν.

7. Ἐὰν ἀπὸ δύο ἢ περισσοτέρους συμπεριπατοῦντας εἰς χαιρετισθῇ ἀπὸ τρίτον, ἢ ἐὰν αὐτὸς χαιρετίσῃ φιλικῶς ἄλλον, πρέπει καὶ οἱ σύντροφοί του νὰ ἐπαναλάβουν τὸν χαιρετισμόν. Ἡ περίπτωσις αὐτὴ ἀφορᾷ μόνον τοὺς κυρίους, διότι αἱ κυρίαι ποτὲ δὲν χαιρετίζουν κυρίους ἀγνώστους.

8. Εἰσερχόμενοι εἰς δωμάτιον, ὅπου συναντῶμεν παρεκτὸς τῶν γνωστῶν προσώπων καὶ ἄγνωστα, πρέπει νὰ χαιρετίσωμεν πρῶτον μὲν τοὺς γνωστοὺς διὰ χειραψίας, ἐὰν διὰ τῆς στάσεως καὶ τῆς ἐκφράσεώς των προσκληθῶμεν, τοὺς δὲ ἀγνώστους μὲ ὑπόκλισιν.

9. Τὴν χεῖρα δίδει πρῶτος πρὸς χαιρετισμὸν ὁ ἀνώτερος ἢ πρεσβύτερος. Μόνον μεταξὺ συγγενῶν καὶ στε-

νῶν φίλων δὲν δίδεται προσοχή. Τὸ σφίξιμον καὶ τὸ τίναγμα τῆς χειρὸς ἐπιτρέπονται μόνον μεταξὺ συγγενῶν καὶ στενῶν φίλων.

10. Κατὰ τὸν χαιρετισμόν, καθὼς καὶ κατὰ τὸν ἀποχαιρετισμόν, πρέπει νὰ χαιρετίζωμεν πάντοτε πρῶτον τοὺς πρεσβυτέρους, πρὸς τοὺς ὁποίους χρεωστοῦν σεβασμὸν οἱ νεώτεροι.

11. Παρουσιαζόμενοι εἰς ἀγνώστους χρεωστοῦμεν νὰ χαιρετίσωμεν ἕνα ἕκαστον φιλοφρόνως μὲ κατάλληλον ὑπόκλισιν.

12. Οἱ κύριοι ἀποτείνουν γενικὸν χαιρετισμὸν ὁσάκις εἰσέρχονται εἰς σιδηροδρομικὴν ἅμαξαν ἢ κλειστὴν ἅμαξαν ἱπποσιδηροδρόμου.

13. Ἐὰν εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀνταλλάξωμεν χωρὶς σύστασιν λέξεις τινὰς μὲ ἐντελῶς ἄγνωστον πρόσωπον, διὰ νὰ λάβωμεν πληροφορίας. εὐχαριστοῦμεν εὐγενῶς μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπάντησιν καὶ ὑποκλινόμενοι ἀπομακρυνόμεθα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πῶς ἐλέγχεται ἡ γνησιότης τοῦ χρώματος ἀπέναντι τῶν ὑφασμάτων τῶν ὁδῶν καὶ τοῦ κονιορτοῦ.

1ον) Ψεκάζεται τὸ δι' ὕδατος προηγουμένως ὑγρανθὲν δεῖγμα τοῦ ὑφάσματος διὰ πόλτου ἀσβέστου, ἀφίνεται πρὸς ξήρανσιν καὶ καθαίδιὰ ψήκτρας.

2ον) Ψεκάζεται τὸ ἐξεταζόμενον δεῖγμα διὰ διαλύματος σόδας (10 %) καὶ ἅμα ξηρανθῇ καθαρίζεται διὰ ψήκτρας καὶ παρατηρεῖται ἡ ἐπελθοῦσα ἀλλοίωσις τοῦ χρώματος.

3ον) Τίθεται τὸ ἐξεταζόμενον ὕφασμα ἐντὸς πυκνῆς ἀμμωνίας καὶ παρατηρεῖται τὸ χρῶμα τόσον τοῦ ὑγροῦ, ὅσον καὶ τοῦ κατόπιν ξηρανθέντος ὑφάσματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρώματα τὰ ἐκτιθέμενα εἰς τὸ φῶς *γνήσια* μὲν θεωροῦνται ὅσα ἀντέχουσιν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἐπὶ ἕνα μῆνα, *σχεδὸν γνήσια* ὅσα πρὶν συμπληρωθῇ μὴν παρουσιάζουσιν ἀλλοιώσεις, *μετρίως γνήσια* ὅσα μετὰ 14 ἡμερῶν ἔκθεσιν εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς οὐσιωδῶς μεταβάλλονται καὶ *μὴ γνήσια* ὅσα πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν 14 ἡμερῶν ἀποβάλλουσι τὸν χρωματισμόν των. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ κλῖμα καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους τῶν διαφόρων χωρῶν μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἀλλοιώσεως ἢ ἀταστροφῆς τοῦ χρώματος.

×

Συντήρησις ὑφασμάτων λινῶν καὶ βαμβακερῶν.

Τὰ λινὰ ὑφάσματα καὶ μάλιστα τὰ λευκασμένα, ἐν ὑγρασίᾳ διατηρούμενα ταχέως καλύπτονται ὑπὸ κιτρίνων κηλίδων, ἕνεκεν ἀρχομένης ἀλλοιώσεως, ἥτις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς ἀποσυνθέσεις τῶν προστιθεμένων κατὰ τὴν ὕφανσιν τῶν ὑφασμάτων ἀμυλωδῶν καὶ κολλητικῶν οὐσιῶν. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης πρέπει τὰ λινὰ ὑφάσματα νὰ κατατίθενται ξηρὰ καὶ νὰ συντηρῶνται ἐν ξηροῖς τόποις καὶ ἐστερημένοις ὑγρασίας. Κατὰ τὸ θέρος πρέπει νὰ ἀερίζωνται συχνὰ καὶ νὰ ἐξαπλῶνται ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἀέρι, ὅταν δὲ τυχαίως ὑγρανθῶσι, πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ ταχέως ἡ ξήρανσις αὐτῶν διὰ τῆς ἐν τῷ ἀέρι ἐξαπλώσεως. Τὰ λινὰ ὑφάσματα οὐδέποτε πρέπει νὰ τοποθετῶνται πλησίον τοίχων οὐδὲ νὰ συμπιέζωνται κατὰ τὴν ἐπισώρευσιν, ἵνα μὴ ἐμποδίζηται ἡ δίοδος τοῦ ἀέρος. Τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης, ἐν ᾧ ἐπισωρεύονται ταῦτα, πρέπει νὰ εἶναι τὸ σχετικῶς ξηρότερον καὶ εἰ δυνατὸν νὰ προσβάλλεται ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Αἱ αὐταὶ προφυλάξεις πρέπει νὰ τηρῶνται καὶ διὰ τὰ *βαμβακερὰ καὶ καννάβινα ὑφάσματα* καὶ τὰ ἐκ τούτων εἴδη.

×

Παρασκευὴ τυροῦ.

Ἡ παρασκευὴ τοῦ τυροῦ ἦτο γνωστὴ καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους, ὁ Ὅμηρος, ὁ Θεόκριτος καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρουσι τὸν τυρόν. Κατασκευάζονται δὲ οὗτοι διὰ πήξεως (τῇ προσθήκῃ πιτύας) τοῦ γάλακτος ἀποχωρισμοῦ τοῦ λαμβανομένου πηκτογάλακτος ἀπὸ τοῦ γαλακτώδους ὀροῦ, ἐκπιέσεως αὐτοῦ καὶ ἀφέσεως πρὸς ὡρίμανσιν.

Πρὸς ἔκθλιψιν τοῦ τυροῦ ἀπὸ τοῦ ὀροῦ φέρεται οὗτος ἐντὸς λινῶν ὑφασμάτων καὶ πιέζεται δι' εἰδικοῦ πιέστρου ἢ δι' ἐπιθέσεως σανίδων ἄνωθεν τῶν ὁποίων τίθενται βάρη ἢ λίθοι. Μετὰ ταῦτα ὁ τυρὸς ἀναμιγνύεται μετ' ἅλατος ἐνίοτε δὲ μετ' ἀρτυμάτων καὶ μορφοῦται διὰ καταλλήλων τύπων. Ἔπειτα ξηραίνεται 15 ἡμέρας καθ' ἑκάστην ἀναστρεφόμενος καὶ τέλος φέρεται εἰς τὰς ἀποθήκας πρὸς ὡρίμανσιν, ἥτις ἀπαιτεῖ περίπου 4—6 ἑβδομάδας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ὑπὸ

Γερασίμου Σμυρνάκη

Ἱερομονάχου Ἐσφιγμενίτου.

(Σελ. εἰς τέταρτον 720, εἰκόνες 66 μετὰ χρωμολιθογραφικοῦ χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τῆς Χαλκιδικῆς. Τιμὴ Δραχ. 10).

Καθ' ὃν χρόνον τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα εὑρίσκεται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐπασχολοῦν σύμπασαν τὴν εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν, τὸ δὲ Πανελλήνιον ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον κατέχει συγκίνησις καὶ στυγνή τις ἀπελπισία περὶ τῆς ἀορίστου ἐκβάσεως τοῦ ζητήματος τούτου, λίαν ἐπικαίρως βλέπει τὸ φῶς πολυτιμωτάτη συγγραφὴ περὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τῆς Ἀκροπόλεως ταύτης καὶ τοῦ προπυργίου τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως, μέλλουσα νὰ καταλάβῃ ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἱστοριογραφίαν.

Αἱ τύχαι τοῦ ἁγίου ὄρους εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμέναι μετὰ τῆς τλήμονος καὶ πολυπαθοῦς ταύτης Ἑλληνίδος γῆς, οὐχὶ δὲ ἄνευ σοβαρῶν ἐθνικῶν κινδύνων θέλει ἀκολουθήσει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν λύσιν τοῦ πολυθρυλλήτου πλέον καταστάντος Μακεδονικοῦ ζητήματος, ἐκ τῆς ὁποίας ζωτικότατα συμφέροντα καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ ὕπαρξις τοῦ ἔθνους ὡς ἔθνους ἐξαρτῶνται.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου πανοσιώτατος κ. Γεράσιμος Σμυρνάκης ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα ἐργαζόμενος εἰς τὴν ἐπίπονον ταύμην ἐργασίαν, κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ ἔργον ἄρτιον καὶ κλασικόν, τὸ ὁποῖον θὰ παραμείνῃ κτῆμα ἐς ἀεὶ καὶ θέλει καταστῆ τὸ Corpus, οὕτως εἰπεῖν τῆς περὶ τῆς Ἀθωνίτιδος χερσονήσου τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους Ἱστοριογραφίας.

Δὲν ἐπιτρέπουσι τὰ στενὰ ὅρια μιᾶς ἢ δύο στηλῶν τῆς *Ἀττικῆς Ἴριδος* ὅπως προβῶμεν εἰς μακρὰν καὶ λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου.

Ὁ ὄγκος ἀφ' ἑνὸς ὁ ἐπιβαλλόμενος τοῦ ἔργου καὶ ἡ ἐξιδιασμένη περὶ τὰ τοιαῦτα ἱκανότης τοῦ πατρὸς Γερασίμου, εἶναι πλέον ἢ ἀρκετὰ πρὸς σύστασιν καὶ ἐκτίμησιν τῆς πολυτιμοτάτης ταύτης συγγραφῆς, τῆς ὁποίας ἐφάμιλλος οὐδὲ ἐν εὐρωπαϊκῇ τινι γλώσσῃ ὑπάρχει.

Τὸ ἔργον διαιρεῖται εἰς 6 μέρη. Ἱστορία, Ἀρχαιολογία, Τοπογραφία, Ἁγιογραφία, Ἀρχιτεκτονική, Μουσική, Παιδεία, Βιβλιοθῆκαι, Καταστατικὰ Μονῶν, Τοπογραφικαὶ μελέται, Πολιτικὴ κατάστασις καὶ πλῆθος ἄλλο πολυτίμων πληροφοριῶν, ὡς ἐν καλειδοσκοπίῳ περιέρχονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου.

Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ συγχαρῶμεν τὸν πατέρα Γεράσιμον καὶ νὰ συστήσωμεν ἐκθύμως τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰς τοὺς φιλίστορας καὶ φιλογενεῖς, ἐκ τοῦ ὁποίου μεγάλας ὠφελείας καὶ ἱστορικὰ πορίσματα θ' ἀντλήσωσι.

Α. Θ. Σ.